

INKARNAR

LETNIK: VLVIII, Junij 2003, številka 1/297

Celje - skladišče

D-Per

59/2003

5000013262,1

COBISS

Priprave na 130-letnico

Častitljivih 130 let se tako rekoč že dogaja. Iz zgodovinskih arhivov še nismo uspeli potegniti listino, ki bi pričala o datumu nastanka našega podjetja, računamo pa, da bi naj to bilo v marcu ali aprilu leta 1873, ko so v tedanji Avstroogrski podpisali listino o nakupu zemljišča za izgradnjo topilnice cinka. O približnem datumu prča prošnja Mestne občine Celje cesarju, da se cinkarna postavi v Celju, in ki je datirana z 20. 3. 1873. Ne glede na to smo se odločili, da bomo praznovanje obletnice postavili v jesenski čas.

Priprave že potekajo. Neumorno zbiramo zgodovinsko gradivo, ki ga bomo prikazali v knjižni izdaji in razstavi. Nekateri sodelavci in tudi drugi so nam prinesli iz svojih arhivov dokumente ali predmete, nekateri so se javili s podatki o generacijah v njihovih družinah, ki so bili zaposleni v Cinkarni. Vsem se iskreno zahvaljujemo.

Najbolj opazna pa je že postavitev napisa 130 let na vhodu, na zastavah, ki plapolajo ob vhodih, prenavljamo pa že tudi ostale napise pri vzhodnem vhodu.

Urednica

OSREDNJA KNJ. CELJE

Foto: Mira Gorenšek, Riko Mlekuž

Prenovljene cinkarniške spletne strani

Po nekaj mesecih truda so vsi vpleteni pripeljali prenovalo cinkarniških spletnih strani v sklepno fazo. V času, ko naš spletni naslov ni bil aktiven, je bilo za prenovalo strani potrebno ogromno truda in sodelovanja sodelavcev večine strokovnih služb in poslovnih enot.

Prenovljeni spletni naslov bo v primerjavi s prvotnim dopolnjen z vrsto novimi ali prenovljenimi elementi:

- vezni tekst je v celoti pripravljen na novo, nove pa so tudi objavljene fotografije;

- na straneh je pri posameznih prodajnih programih možno odpirati tudi tehnična navodila za različne proizvode. Le-ta so pripravljena v PDF formatih. Obiskovalec spletnih strani lahko takoj pride do podrobnejših podatkov o proizvodu, ki ga zanima. Za to ni potreben ne telefonski klic in ne pošiljanje tehničnega navodila po faxu ali s pošto. Navodilo si lahko obiskovalec spletnih strani le prebere, po želji pa si ga lahko natisne s svojim tiskalnikom;

- sledeča pomembna novost je ta, da bomo imeli velik del teksta preveden tudi v angleški jezik. Tega na prvotnih straneh na žalost nismo imeli, zato je na našo osnovno elektronsko pošto prihajalo kar nekaj pripomb na to pomanjkljivost. Marsikdo v tujini je bil ob povezavi na naš spletni naslov dokaj razočaran, saj si z besedilom v slovenskem jeziku ni mogel kaj pridati pomagati. Angleški prevodi bodo na naših spletnih straneh najverjetneje objavljeni že čez poletje;

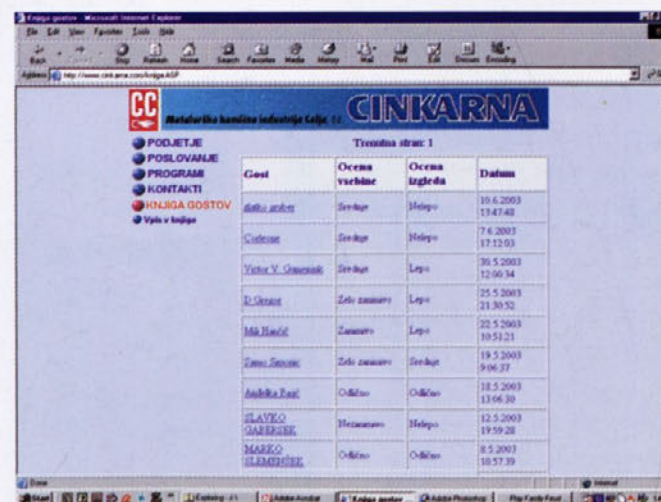
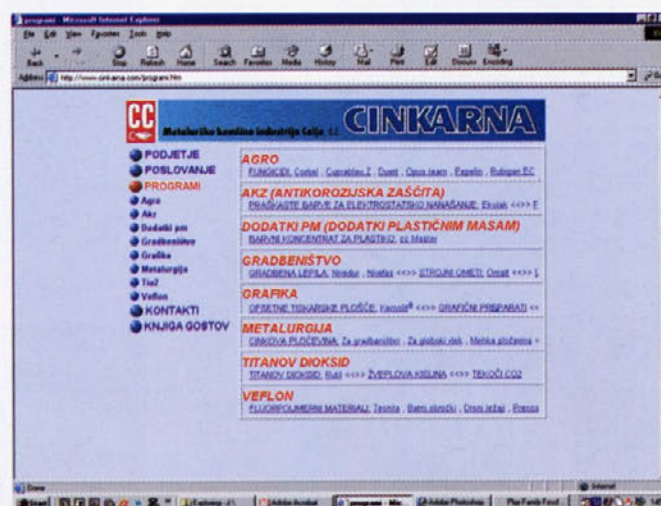
- pomembna novost prenovljene strani je tudi »forum«. To je možnost obiskovalcev spletne strani, da takoj vzpostavijo kontakt preko elektronske pošte in na naš naslov posredujejo svoje pripombe, vprašanja, opazke, mnenja, želje... Po prejemu le-teh pa je seveda naša naloga, da obiskovalcu na njegovo vprašanje čim prej odgovorimo oziroma v skladu z našimi možnostmi skušamo ustreči njegovim željam ter upoštevamo njegove morebitne dobronamerne pripombe.

Obisk naše spletne strani bomo skušali povečati z dogovorjenimi povezavami iz drugih spletnih naslovov firm, ki so povezane z našo dejavnostjo. S pravilno izbranimi ključnimi besedami bomo na naš spletni naslov skušali pripeljati tudi naključne iskalce po svetovnem spletu.

Z objavo prenovljenih spletnih strani pa seveda delo z njimi ne bo končano, saj le-te zahtevajo sprotno spremljanje, spreminjanje in prenavljanje. Le s sprotnim dopolnjevanjem ostanejo spletne strani zanimive in aktualne.

Svojo oceno in mnenje o naših straneh si boste najbolje ustvarili kar sami, če boste v prihodnje večkrat obiskali znani spletni naslov: www.cinkarna.si.

Bojana MASTNAK

Nov mandat upravi

V obdobju delniške družbe je uprava zaokrožila že svoj drugi mandat. Člani nadzornega sveta so ji na seji 3. aprila 2003, zaradi poteka mandata, ponovno izrazili zaupanje za dve leti. Nadzorni svet je imenoval za predsednika uprave Marjana PRELCA, univ. dipl. inž. grad. in člana uprave Vilibalda RAZNOŽNIKA, univ. dipl. inž. kem. Njun mandat bo trajal do 30. 6. 2005. V upravo je bil s strani sveta delavcev imenovan tudi dr. Andrej LUBEJ, kot delavski direktor.

V osemčlanskem nadzornem svetu, kjer je polovica predstavnikov kapitala, polovica pa zastopa zaposlene, so se za polovični mandat odločili zlasti, ker želijo, da Cinkarna še pod dosedanjim vodstvom dokonča eno najpomembnejših naložb v zadnjih letih. Predstavniki največjih lastnikov so ocenili, da je dobro za vse, tako za zaposlene kot za lastnike, da podjetje pod isto roko zaključi projekt modernizacije in razširitve proizvodnje pigmenta titanovega dioksida, katerega načrtovana vrednost znaša 65 milijonov evrov ter je pomemben za dolgoročno dobičkonosnost in vitalnost podjetja. Zaključen naj bi bil predvidoma ob koncu leta 2004.

Preden so v nadzornem svetu sprejeli sklep o imenovanju

uprave je bilo veliko pritiskov in najrazličnejših ugibanj o sestavi nove uprave. V javnosti so se pojavljala različna imena. Temu se namreč ni čuditi, saj je Cinkarna dobro in ugledno podjetje, zato so notranje in zunanje borbe za vodilni položaj, in tudi vmešavanje politikov, nekaj povsem normalnega.

Člani nadzornega sveta so na aprilski seji menili, da bi morali upravo čim prej razširiti, da ne bi čez dve leti vodnja podjetja prevzeli popolnoma novi ljudje. Verjetno je bil to razlog, da je prišlo na skupščini delničarjev konec maja do spremembe statuta družbe v tem, da bo imela uprava lahko največ štiri člane. Pri tem je prišlo tudi do izglasovanja na skupščini vloženega nasprotnega predloga, ki spremeni sestavo nadzornega sveta iz osem na šest članov, in s tem zmanjšuje oziroma razpolavlja število v nadzornem svetu zastopnikov zaposlenih. S tem bodo imeli zaposleni v podjetju manj možnosti vpliva pri glasovanju na odločitve o sestavi prihodnjega mandata uprave. Nov nadzorni svet se v skladu s 40. čl. statuta oblikuje, ko bo nadzornemu svetu v sestavi na dan uveljavitve tega statuta potekel mandat. Torej se zaposlenim sredi leta 2006 obetajo velike spremembe.

Struktura lastništva delnic Cinkarne Celje, d.d.

Zap. št.	Upravičenec	Stanje na dan 4.2.1997 ob vpisu v sod. register		Stanje na dan 31.12.2001		Stanje na dan 31.12.2002		Indeks 02/01
		str. %	št. delnic	str. %	št. delnic	str. %	št. delnic	
1.	SKLADI SKUPAJ	53,59	436.534	34,18	278.472	33,74	274.902	99
1.1.	Slovenska razvojna družba	21,95	178.777	0,65	5.305	0,26	2.149	41
1.2.	Kapitalska družba, d.d.	21,87	178.184	19,98	162.776	20,02	163.083	100
	Kapitalska družba, d.d. PPS			2,14	17.441	2,05	16.720	96
1.3.	Slov. odškodnin. družba, d.d.	9,77	79.573	11,41	92.950	11,41	92.950	100
2.	NOTRANJJI DELNIČARJI	30,68	249.942	13,32	108.526	10,76	87.630	81
3.	JAVNA PRODAJA	13,67	111.402	50,44	410.880	53,44	435.346	106
3.1.	Državljan	6,74	54.912	4,43	36.058	3,83	31.162	86
3.2.	PID-i, druge pravne osebe	6,93	56.490	46,01	374.822	49,61	404.184	108
4.	DENAC. UPRAVIČENCI	2,06	16.748	2,06	16.748	2,06	16.748	100
	SKUPAJ 1+2+3+4	100,00	814.626	100,00	814.626	100,00	814.626	100

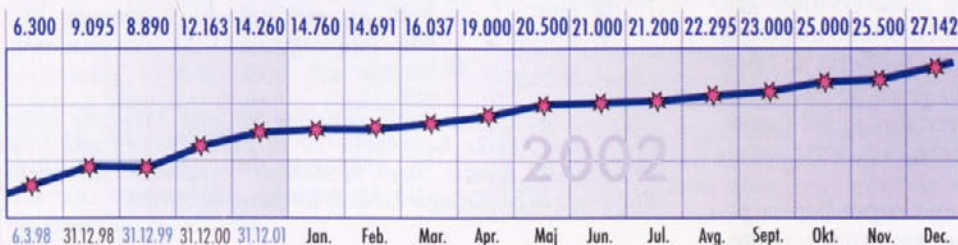
Delnice – njihova vrednost in promet

Skupno število delničarjev na zadnji dan v letu 2002 je znašalo 2.429, le-ti so skupno posedovali 814.626 delnic. Število delničarjev se je od začetka trgovanja na prostem trgu do zadnjega dneva v letu 2002 znižalo za 52 %.

Jasna zavezanost podjetja strategiji trajnostnega razvoja, povečevanja vrednosti za delničarje in zagotavljanja dolgoročne dobičkonosnosti se je odražala v visoki in stabilni rasti tržne cene delnic Cinkarne Celje, d.d. tudi v letu 2002. Real-

na pričakovanja lastnikov in investorjev glede dolgoročnega poslovanja podjetja, predvsem pa njegovega dolgoročnega dobičkovnega potenciala, so vodila do izrazitega dviga tržne kapitalizacije podjetja, saj je tržna cena od zadnjega trgovalnega dne v letu 2001 do zadnjega trgovalnega dne v letu 2002, na prostem trgu ljubljanske borze, povečala iz 14.260 na 27.142 SIT/delnico, kar predstavlja visok 90,3 odstotni kapitalski donos. Ob tem je podjetje v letu 2002 izplačalo dividende v bruto višini 500 tolarjev na delnico.

Gibanje vrednosti delnice CIGG v zadnjem letu (enotni tečaj konec meseca).

Povzeto iz Letnega poročila 2002

Postopno smo uspešnejši

V poslovnem letu 2002 smo navkljub nadaljevanju splošne gospodarske recesije, ki je izbruhnila z začetkom druge polovice leta 2001, poslovali relativno uspešno. Načrtovani čisti poslovni izid za leto 2002 smo presegli za 22 odstotkov predvsem zahvaljujoč uspešnemu programu racionalizacije stroškov in celostnega poslovanja podjetja.

Skromna rast in stagniranje bruto družbenega proizvoda nosilnih svetovnih gospodarstev v letu 2002, kot posledica nizke ravni povpraševanja in porabe trajnih dobrin, skromnega obsega investiranja ter splošne socialno-politične nestabilnosti, je pomembno pogojevala tudi omejevalne pogoje poslovanja v panogah naših nosilnih in najpomembnejših proizvodov.

Omenjeni pogoji so privedli do nekoliko slabših prodajnih rezultatov od načrtovanih in od doseženih v letu 2001. Prihodki od prodaje so v letu 2002 znašali 22,7 milijard tolarjev, 79 odstotkov prodaje smo ustvarili na mednarodnih trgih. Izvozili smo za 78,9 milijonov evrov izdelkov. Prvo četrtletje je zaznamovalo depresirano povpraševanje, nizke prodajne cene in izrazit pritisk na povečevanje nabavnih cen energentov ter surovin. V drugem četrtletju je prišlo do prvih premikov v smeri stabilizacije makroekonomskih pogojev ter postopnega povečevanju tržnega povpraševanja. Obdobji tretjega in zadnjega četrtletja pa že lahko opredelimo kot postopno in zmerno oddaljevanje od najnižje točke recesijskega dna, kar je omogočilo tudi prve pozitivne a postopne popravke prodajnih cen. Gledano v celoti smo uspeli za v povprečju 10 odstotkov nižje prodajne cene v primerjavi z letom 2001, nadkompenzirati z višjimi prodajnimi količinami. Trend postopnega in zmerne povečevanja povprečnih prodajnih cen se nadaljuje tudi v prvih mesecih leta 2003. Pregled poslovanja najpomembnejših udeležencev trga pigmenta titanovega dioksida kaže na dejstvo, da smo tudi v letu 2002 poslovali na ravni prodajne in poslovne uspešnosti naših konkurentov. Kljub neugodnim tržnim razmeram smo uspeli zadržati tržne deleže ter pozicije, zahvaljujoč strategiji razvijanja poštenih, odgovornih in dolgoročno orientiranih poslovnih odnosov z našimi kupci.

Čisti poslovni izid poslovnega leta 2002 znaša 291 milijonov tolarjev. Že omenjeni pogoji nizkega tržnega povpraševanja, depresiranih prodajnih cen in naraščanja nabavnih cen so, ob še vedno visoki domači inflaciji, povzročili zaostajanje čistega poslovnega izida za rezultatom doseženim v letu 2001 za 27 odstotkov. Načrtovani čisti poslovni izid za leto 2002 smo presegli za 22 odstotkov.

Naložbene aktivnosti smo v letu 2002 izvajali zelo intenzivno ter skladno z načrti in dolgoročno strategijo podjetja. Naložbe v osnovna sredstva podjetja so dosegle višino 4,9 milijard tolarjev, kar je za 53 odstotkov več kot v letu 2001. Pretežni del sredstev je bil usmerjen v projekt modernizacije in razširitve proizvodnje pigmenta titanovega dioksida.

Skladno s strategijo kontinuiranega napredka na področju varovanja in skrbi za okolje, smo tudi v prete-

klem letu aktivnosti usmerjali v projekte omejevanja vplivov na okolje in racionalnega ravnanja z energetskimi viri. Proces prilagajanja poslovanja evropskim okoljevarstvenim normam, predpisom in standardom se je uspešno izvajal tudi v letu 2002.

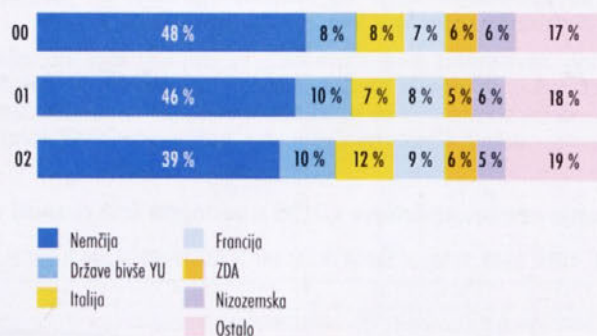
Nadaljevali smo z razvojem kadrovskega potenciala podjetja. Pozornost smo namenili strokovnemu in osebnostnemu razvoju zaposlenih, dvigu motivacije in zadovoljstva pri delu. Skrb za izboljševanje varnosti in delovnih pogojev je sestavni del vseh razvojnih in investicijskih aktivnosti v podjetju.

Aktivnosti na področju vzpostavljanja celovitega sistema obvladovanja kakovosti so se v letu 2002 nemoteno in intenzivno odvijale, ob tem so bile uspešno opravljene kontrolne presoje po standardu ISO 9002 za proizvodnjo in prodajo titancinkove pločevine, barv, lakov in poliuretanske pene ter pridobljen certifikat ISO 9002 za proizvodnjo in prodajo pigmenta titanovega dioksida.

Poslovne načrte za leto 2003 smo izdelali na temelju napovedanih premikov v globalni gospodarski aktivnosti, predvidenih stopenj rasti BDP v ekonomsko najpomembnejših državah ter panožnih analiz in predvidevanj. Pred enim letom smo se srečevali s pesimističnimi obeti glede razvoja gospodarske krize, ob prehodu v leto 2003 pa nasprotno ugotavljamo, da smo lahko zmerni optimisti. Pričakujemo, da bomo v letu 2003 ustvarili prihodke od prodaje v višini 25,7 milijard tolarjev, kar presega prodajo ustvarjeno v letu 2002 za 13 odstotkov. Načrtovani čisti poslovni izid za leto 2003 v višini 479 milijonov tolarjev presega doseženega v letu 2002 za 188 milijonov tolarjev oziroma 64 odstotkov. Ob zmernem optimizmu, s katerim vstopamo v leto 2003, pa je potrebno ohraniti zmernost v pričakovanjih saj je le-ta smotrna zaradi akutne varnostno-politične nestabilnosti v svetu, ki se nanaša predvsem na iraško krizo oz. negotovosti povezane z morebitnimi scenariji (ter seveda roki) njene razrešitve.

Pred nami je torej leto, ki bo ob izboljševanju mednarodnih makroekonomskih razmer ter ob naporih podjetja in zaposlenih usmerjenih k skrbnemu in racionalnemu poslovanju, zaznamovano s postopnim dvigovanjem poslovne uspešnosti podjetja.

Prodaja v tujino
Udeležba posameznih nacionalnih trgov v %

Največji del izvoza je bil ustvarjen na trgu Evropske unije 69 %, držav bivše Jugoslavije 10 %, ZDA 6 % in Cefte 5 %. Preostanek izvoza smo realizirali predvsem na trgih Bližnjega in Srednjega Vzhoda ter Severne Afrike.

Marjan PRELEC

Anton Žerjav med najboljšimi inovatorji na Celjskem

Celjska obrtna zbornica je med prvimi pristopila k predstavitvi in nagrajevanju najboljših inovacij v regiji. Izdali so razpis za inovacije v letu 2002 in podelili priznanja za najboljše inovacije na Celjskem. Med njimi je kar dve priznanji prejel naš znani inovator Anton Žerjav.

Bronasto priznanje in diplomu za inovacije je na podelitvi 17. aprila 2003, v Celjanki Celjskega sejma, Antonu Žerjavu izročil Jožko Čuk, predsednik gospodarske zbornice Slovenije. Podeljenih je bilo 13 priznanj, dve zlati, štiri srebrna, tri bronasta in štiri diplome.

Pred podelitvijo so zbranim inovatorjem organizirali posvet Inovacije za konkurenčnost v Evropski Uniji, na katerem je državni sekretar za znanost dr. Zoran Stančič opozoril, da je Slovenija pred dilemo, ali naj postane dežela lepih gozdov in dobrega krompirja ali pa naj vlaga v znanje, ki bo krepilo njeno konkurenčno sposobnost.

Za Jožka Čuka so inovacije eden ključnih generatorjev razvoja in edino sredstvo, ki lahko omogoči, da se razlika med Slovenijo in razvitimi članicami EU ne bo še povečala. Tako je dejal ob podelitvi in dodal, da so inovacije eden bistvenih pogojev, da zdrava podjetja ostanejo konkurenčna. To je kamenček na tehtnici, ki bo odločal o tem, ali bo Slovenija, ko bo vstopila v EU, enakovredni partner ali le še en vir poceni delovne sile. Ob tem se je plastično izrazil, da je najprimernejša gredica, kjer je smotrno gojiti inovacije, podjetje, ki je tista temeljna celica, kjer nastaja nova vrednost. V tem okviru Čuk razlikuje poklicne inovacije, ki omogočajo, da iz idej zrastejo novi izdelki, in množično inovacijsko dejavnost, ki prinaša veliko drobnih pozitivnih rezultatov.

Doslej (od leta 1996) so na Gospodarski zbornici Slovenije podelili priznanja in diplome za 299 inovacij in 629 inovatorjem ter njihovim sodelavcem. Na razpis Obrtna zbornica Celje za inovacije v letu 2002 je prispelo 13 prijav, kolikor je bilo tudi priznanj, ki nimajo enake teže, skupna pa jim je moralna spodbuda.

PRIJAVLJENE INOVACIJE Antona ŽERJAVA

1. ELEMENT ZA OPAZOVANJE PRETOKA JEDKIH TEKOČIN

V kemični industriji je večkrat potrebno opazovati tok tekočin v cevovodih. Za neagresivne tekočine obstajajo na trgu elementi za opazovanje različnih dobaviteljev. Za področje zelo agresivnih medijev pa ni na voljo veliko dobrih elementov. Je pa pri večini problem steklo, ki je lahko tudi neobstoje na določen medij ali se prevleče s usedlino in je neprozorno. Zaradi potrebe po elementu za opazovanje agresivnih medijev v cevovodih, ki izpolnjujejo omenjene pogoje je avtor Anton Žerjav konstruiral in izdelal takšen element za opazovanje, ki zadostuje zahtevam.

2. NEPOVRATNI VENTIL ZA AGRESIVNE MEDIJE ZA VODORAVNO VGRADNJO

V Cinkarni proizvajamo že nepovratne ventile za agresivne medije za vertikalno vgradnjo, ki so v horizontalnih ceveh neuporabni. Zato je avtor Anton Žerjav konstruiral novi nepovratni ventil za agresivne medije in za horizontalno vgradnjo.

Predmetni nepovratni ventil za jedke medije odporen na vse medije v temperaturnem območju od -200 do +250 C. Obratovalni maksimalni tlak je 16 barov.

3. ORODJE ZA BRIZGANJE FEP IN PFA SORNIKOV KROGELNE PIPE

V Cinkarni izdelujemo krogelne ventile za agresivne medije. Do zdaj smo obrizgali FEP in PFA oblogo na sornike krogelnih ventilov in na druge manjše kovinske dele, v orodju po en sornik, oziroma manjši kos, v enem ciklusu.

Novo orodje, ki ga je avtor Anton Žerjav konstruiral, omogoča v enem brizgu izdelavo obloge FEP na 9 sornikov hkrati. Večja toplotna kapaciteta orodja omogoča izdelavo kvalitetnejše FEP obloge, nov način hlajenja orodja v »jedru«, pa opazno skrajša fazo hlajenja, s tem se poveča število brizgov, oziroma se poveča kapaciteta naprave za brizganje.

Jožko Čuk in Anton Žerjav na podelitvi priznanj

Zlato priznanje so prejeli Roman Zupanc s soavtorji (ŠC Celje) za frezalno glavo za les in Ivan Šeligo iz Podplate za napravo za čiščenje jarkov. Dobitniki srebrnih priznanj so Jurij Škorjanc, Andrej Krajnc in Jože Šolinc (Bosio Štore) ter Emil Bučar (Brigita Bučar, s. p., Štore), bronastih pa Miran Farčnik z Vranskega, David Šarlah in Šmarja pri Jelšah in Anton Žerjav iz Veflona v Cinkarni Celje. OZ Celje je podelila tudi štiri diplome, prejeli pa so jih Franc Horjak, Drago Keše in Anton Ovtar s Srednje strojne šole Štore, Anton Žerjav iz Veflona, Radovan Novak iz Prebolda in Bojan Korošec iz Media doma Korošec.

Mira GORENŠEK

Foto: Riko Mlekuž

Rezervacije za ekološke sanacije

Za obdobje med letoma 1993 in 2000 je bilo Ministrstvu za okolje, prostor in energijo (MOPE), izdelano in predano poročilo na podlagi zahtev novo sprejetega Zakona o porabi sredstev dolgoročnih rezervacij za ekološko sanacijo iz leta 2001. Uradno revizijo poročila je opravila Agencija RS za revidiranje lastninskega preoblikovanja podjetij, že koncem leta 2001.

V času lastninskega preoblikovanja podjetja, je Cinkarna leta 1993 izločila iz ocene vrednosti podjetja "ekološke hipoteke", ki še niso bile odpravljene. V okviru zakonskih možnosti je, za izločena sredstva, bilo potrebno vsako leto poročati o izvajanju projektov in o pripadajoči porabi finančnih sredstev. Neporabljena sredstva pa je morala računovodska služba ustrezno revalorizirati. Vrednost neporabljenih, a revaloriziranih sredstev je naraščala hitreje kot je bila poraba, zaradi finančnega stanja v podjetju. Projekt porabe sredstev dolgoročnih rezervacij pa poteka manj opazno, čeprav je eden od zelo pomembnih dolgoročnih nalog v podjetju.

Agencija Republike Slovenije za okolje MOPE, je revizijsko že potrjeno poročilo, obravnavala dve leti in zahtevala dodatne dopolnitve. Šele aprila 2003 je izdala odločbo o višini revaloriziranega dela neporabljenih sredstev ter o podaljšanju rokov izvedbe za nezaključena projekta, oziroma programa, ki ostaneta v izvajanju. To sta projekta:

- Sprememba načina odlaganja nevtralizata, oziroma suho odlaganje sadre, v višini 1.809 milijonov tolarjev in z rokom za dokončanje do konca leta 2010 ter
- Izgradnja glavnega fekalnega kanala v višini 152 milijonov tolarjev in z rokom za dokončanje do konca leta 2007.

Pri projektu suhega odlaganja sadre še vedno prihaja do dodatnih zamud, zaradi znanih zapetljajev z neposrednimi mejaši na odlagališču Za Travnikom. V obseg projekta spada tudi dolgotrajnejša sanacija in rekultivacija obeh mokrih

odlagališč sadre Za Travnikom in Bukovžlak. Zgoščevanje črpane sadrine gošče "iz zaloge" mokrih odlagališč za sanacijo, oziroma filtriranje-ožemanje, lahko poteka samo pomešana s svežim nevtralizatom iz tekoče proizvodnje. Le tako pripravljena mešanica še ima sprejemljivo filtrabilnost.

Izgradnja glavnega fekalnega kanala pa je do sedaj izvajana samo skupno in v povezavi s posameznimi investicijski posegi ter posegi investicijskega vzdrževanja na posameznih lokacijah obratov, projekt še ni zaključen. Tudi nadaljnja izgradnja kanala bo potekala še naprej postopno.

Sicer pa je bilo v obravnavanem obdobju uspešno zaključenih 5 projektov, za kar je bilo skupno porabljenih 1.175 milijonov tolarjev. V enaki višini so bila tudi odpravljena finančna sredstva dolgoročnih rezervacij za ekološke sanacije.

Za naslednje zaključene projekte in programe je Agencija RS za oko-

lje MOPE izdala dokončne potrditvene odločbe:

- Odstranitev odpadkov (npr. iztrošeni katalizator vanadijev pentoksid, iz proizvodnje žveplove kisline, surovine in proizvodi opuščene proizvodnje organskih barvil itd.).
- Sulfacid-odžveplalna naprava za čiščenje dimnih plinov iz kalcinacije proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida.
- Plinifikacija kotlarne z uvedbo zemeljskega plina in z opustitvijo mazuta.
- Zamenjava in posodobitev dotrajanih elektrofiltrov za večjo učinkovitost čiščenja dimnih plinov iz kalcinacije proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida.
- Izgradnja zaščitne ploščadi pri dekanterjih proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida, za zavarovanje morebitnih prelivov.

Za neporabljena sredstva pa je finančna služba morala izdati deset bianco menic z menično izjavo, ki se glasi na Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije.

Navedeni projekti in programi že od izvedbe in predvsem od obratovanja naprej, doprinesejo k zmanjšanju obremenjevanja okolja in pri tem k pravici Cinkarne, d.d., do uporabe znaka odgovornega ravnanja (Responsible care), Evropskega združenja kemične industrije.

Ponovna ojezeritev odlagališča za travnikom

Tekst in foto
Dani PODPEČAN

Nivedur made in Bosna

Šestega marca 2003 smo v Bosni in Hercegovini pričeli s proizvodnjo gradbenih lepil Nivedur. Nova mešalnica gradbenih materialov je plod domačega znanja. Na osnovi Cinkarniškega know-howa jo je postavila Libela Elsi iz Celja. Lokacija proizvodnega obrata je bila skrbno izbrana, tako da je ta praktično pri viru primerne kvarčnega peska, kvaliteten cement cementarne Lukavac je oddaljen 30 km, Tuzlanski kanton s 650.000 prebivalci, v radiju 30 km pa ima dovolj velik tržni potencial. Podjetje d. o. o. Cinkarna-Kvarc Tuzla je v večinski 60-odstotni lasti Cinkarne Celje in 40-odstotni lasti domačega podjetja Tuzla-Kvarc, ki se ukvarja z izkopom in prodajo kvarčnega peska.

Vrednost celokupne investicije je ocenjena na približno milijon evrov. Večina od tega je pri slovenski banki najeti kredit na ime novega podjetja. Proizvodnja temelji na sistemu pripravljenih predmešanic, ki jih hčerinsko podjetje kupuje v Cinkarni Celje. Te so pripravljene tako, da je za tonsko šaržo Nivedurja P potrebna ena petindvajsetkilska vreča predmešanic. Poleg priprave predmešanic je naloga cinkarniških strokovnjakov tudi superkontrola kvalitete izdelkov, saj je potrebno ohraniti dobro ime blagovne znamke - Nivedur tudi na bosanskem trgu.

Kapaciteta obrata je cca. 40 t suhih gradbenih mešanic na izmeno (pribl. 10 000 t/leto). Zaposlenih je trenutno devet delavcev, do začetka junija so izdelali skupno približno 1750 ton in prodali približno 1160 ton izdelkov, pretežno Nivedurjev P in S. V bližnji prihodnosti načrtujemo širitev palete izdelkov (Nivedur E, Nivefas, strojni ometi...).

Uradna otvoritev nove mešalnice gradbenih materialov, ki je predvidena za 3. julij, bo nedvomno odmeven medijski dogodek, saj je, vsaj v Tuzlanskem kantonu, to ena prvih naložb tujih partnerjev po zadnji vojni.

Tekst in foto:
dr. Andrej LUBEJ

Delavci Libele Elsi nameščajo silose nemoteno tudi pri - 25 stopinjah Celja.

Prva seja Nadzornega sveta Cinkarne-Kvarc. Od leve: Fadil Čokić, strokovni sodelavec; Jure Vengust, član NS; Andrej Lubej, predsednik NS; Munevera Softić, direktorica Cinkarne-Kvarc in Smajil Velagić član NS.

Proizvodnja prvih količin »bosanskega« Nivedurja P.

Filtri Fundabac tudi za filtracijo črne raztopine

Povečanje kapacitete proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida zahteva večja ali manjša vlaganja v vseh 40 osnovnih tehnoloških postopkov.

Popolne prenovе je zaradi premajhne kapacitete, neoptimiranega načina obratovanja in veliko fizičnega dela potreben tudi tehnološki postopek Filtracija črne raztopine. Ta poteka na tlačnih filtrih Scheibler. Sistem v sedanjem stanju ne omogoča enostavne izvedbe postopka naplavljanja, kot imenujemo tvorjenje prepustne plasti pomožnega filtrirnega sredstva na površini platna, preden do por na platnu pride blato, ki ga filtriramo. Dodajanje pomožnega filtrirnega sredstva med filtracijo je ročno in šaržno, kar ne zagotavlja enakomerne poroznosti pogače med filtracijo. Kadar je blato zelo fino ali ga je količinsko veliko, ti dve pomanjkljivosti dodatno negativno vplivata na kapaciteto. V isto smer deluje tudi potreba po pranju zamašenih platen. Platna je potrebno sneti iz okvirjev, oprati v pralnem stroju in jih ponovno namestiti, kar je časovno precej zamudno.

Že ob nakupu pilotnega tlačnega svečnega filtra Fundabac smo načrtovali tudi poskuse filtracije črne raztopine. Filter smo vgradili vzporedno v tehnološki proces in na njem izvedli okoli 170 pilotnih poskusov.

Prvi rezultati niso bili vzpodbudni, saj so se platna zelo hitro zamašila. Vztrajno iskanje primernih pogojev je na koncu dalo rezultat, na osnovi katerega smo se odločili za nakup treh filtrov Fundabac s površino 74,4 kvadratnih metrov.

Kapaciteta filtrov je zelo spremenljiva, nanjo pa vpliva predvsem stopnja očiščenosti raztopine po Bistrenju in velikostna porazdelitev delcev blata. Po potrebi bodo zato filtri v prostoru razporejeni tako, da bo mogoča tudi dograditev četrtega filtra.

Rekonstruiran tehnološki postopek bo omogočal naplavljanje filtrov, enakomerno dodajanje pomožnega filtrirnega sredstva med filtracijo. Ob tem pa bo skoraj v celoti odpravil fizično delo. Pranje platen bo možno izvesti brez odpiranja filtra in snemanja vreč.

Odprt svečni filter s svojo vsebino po končani filtraciji; pogača še ni v celoti odpadla.

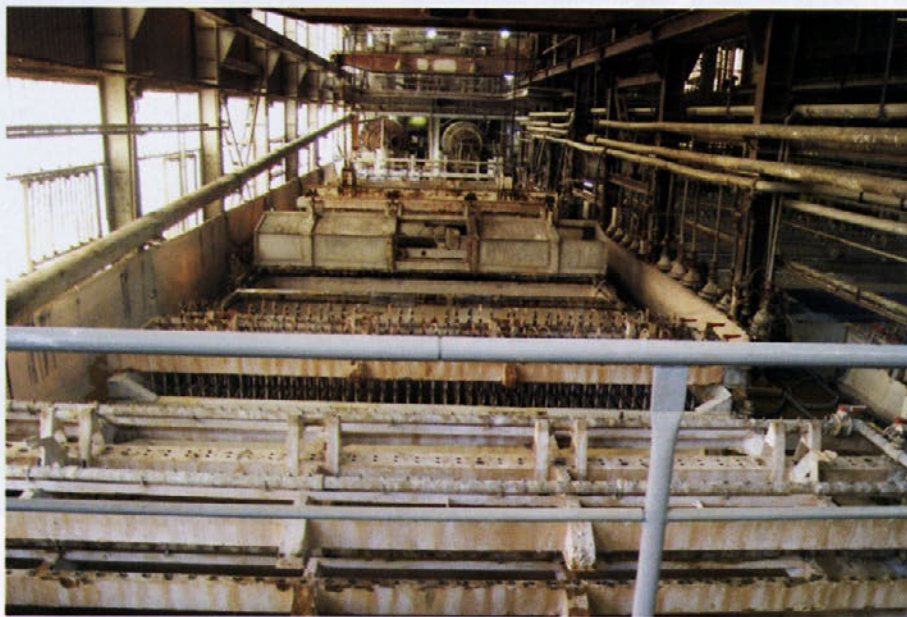
Prez pogače kaže nastalo plast pomožnega filtrirnega sredstva med naplavljanjem ter blato pomešano s pomožnim filtrirnim sredstvom po končani filtraciji.

Trenutno na tem projektu poteka več vzporednih aktivnosti. Pripravljamo pogodbo za naročilo filtrov pri švicarskem podjetju DrM, v izdelavi je tehnološki projekt, izbiramo pa tudi najustreznejšega ponudnika za izdelavo projekta za izvedbo ter preračuna statike stavbe 1. Po načrtu bodo filtri v obratovanju še pred koncem leta 2004.

Tekst in foto:
Nikolaja PODGORŠEK SELIČ

Posodobitev belega dela proizvodnje TiO_2

Januarja smo uspešno zagнали še druga dva filtra Fundabac namenjena prvemu pranju gela. V času poskusnega obratovanja se je pokazalo nekaj manjših pomanjkljivosti na opremi, ki pa smo jih s timskim delom hitro in uspešno reševali. Sočasno smo iskali tudi izvajalca za nadaljevanje del. Izbrano je bilo podjetje Inometal. 14. april smo določili za dan slovesa od Moore filtrov I in rušenje se je pričelo.

Še zadnji pogled na Moore I.

Bazene je Inometal odstranjeval preko posebej zgrajenega podesta kar v celem stanju. Odstranjevanje gume in razrez bazenov bodo, zaradi hitrejšega poteka del in preprečevanja negativnih vplivov na delovno okolje, izvajali v prihodnjih mesecih na dvorišču.

Po odstranitvi bazenov in kadi je v vseh etažah zazevala praznina - lokacija (+ 12 metrov), kjer bosta postavljeni vertikalni membranski filter stiskalnici.

Odstranitev Moore I je bila nujni pogoj za nadaljevanje štirih projektov, ki bodo tekli vzporedno, na enem gradbišču in jih bomo po planu zaganjali po vrstnem redu, ki ga omogoča zahtevnost gradnje posameznega projekta. Ti štirje projekti so po tehnološkem vrstnem redu : drugo pranje gela, pigmentacija, ožemanje gela in predsušenje.

V tem času potekajo dela na sanaciji jeklene konstrukcije v stavbi 2, rušitev starih tlakov, izdelava novih temeljev posod ter sanacija stropa trafo postaje.

Drugo pranje gela

V sklopu tega projekta bo potrebno postaviti še tri filtre Fundabac, dvanajst novih kadi različnih dimenzij, vrsto črpalk, nekaj kilometrov cevovodov in seveda merilno regulacijske opremo, ki je pri tako visoko avtomatiziranih procesih prav tako temeljni gradnik sistema.

Zagon načrtujemo v več korakih. Prvi filter bo do potrebne stopnje opremljen sredi januarja 2004, preostala dva pa do marca 2004. Kakšen mesec kasneje bo celotni projekt prvo in drugo pranje gela z reduktivno obdelavo končan in bo v svojem obsegu zagotavljal doseganje kapacitete do 180 ton pigmentnega titanovega dioksida na dan.

Pigmentacija

Projekt sam po sebi sicer ni posebej obsežen. Zanj je potrebno dograditi le dve novi kadi in vso potrebno pripadajočo opremo, vendar je organsko vklopljen v prostor med projekt Drugega pranja gela in Ožemanja gela.

Zagon nove pigmentacije načrtujemo za drugo polovico oktobra 2003, kot prvega od navedenih štirih projektov.

Ker drugo pranje na fundabac filterih še ne bo obratovalo, bomo z začasnimi povezavami pigmentacijo napajali iz starega Moore II.

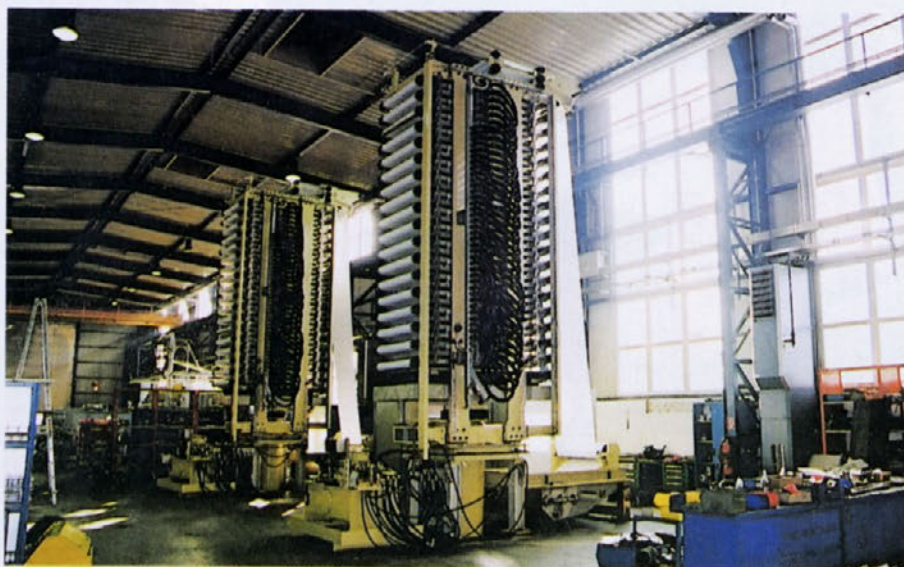
Rušenje tlakov na etaži 0 metrov.

Ožemanje gela in predsušenje

V sklopu projektov posodobitve belega dela proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida, intenzivno nadaljujemo z deli na projektih ožemanja in predsušenja gela pred kalcinacijo.

Procesno opremo imamo že dobavljeno za oba tehnološka postopka.

Glavna oprema pri ožemanju gela sta vertikalni membranski filterstiskalnici, ki ju je dobavilo podjetje Outokumpu-Hoesch iz Nemčije. Pred dobavo proizvajalec običajno filterstiskalnico sestavi in testira delovanje naprave. Decembra 2002 smo bili prisotni pri testiranju in opravili prevzem opreme.

Vertikalni filter stiskalnici med testiranjem.

Na membranskih filterstiskalnicah bomo izvajali ožemanje gela oziroma bomo mehansko odstranjevali tekočo fazo iz gela. Vlažni gel bomo sušili po ožemanju v lebdečem sloju v vibracijskih sušilnikih, od proizvajalca Allgaier iz Nemčije.

Predsušenje gela pred kalcinacijo je novi tehnološki postopek, ki ga bomo vključili v obstoječo proizvodnjo pigmentnega titanovega dioksida. Novi postopek bo omogočal izboljšanje gospodarnosti in povečanje zmogljivosti obstoječih kalcinacijskih peči do načrtovane

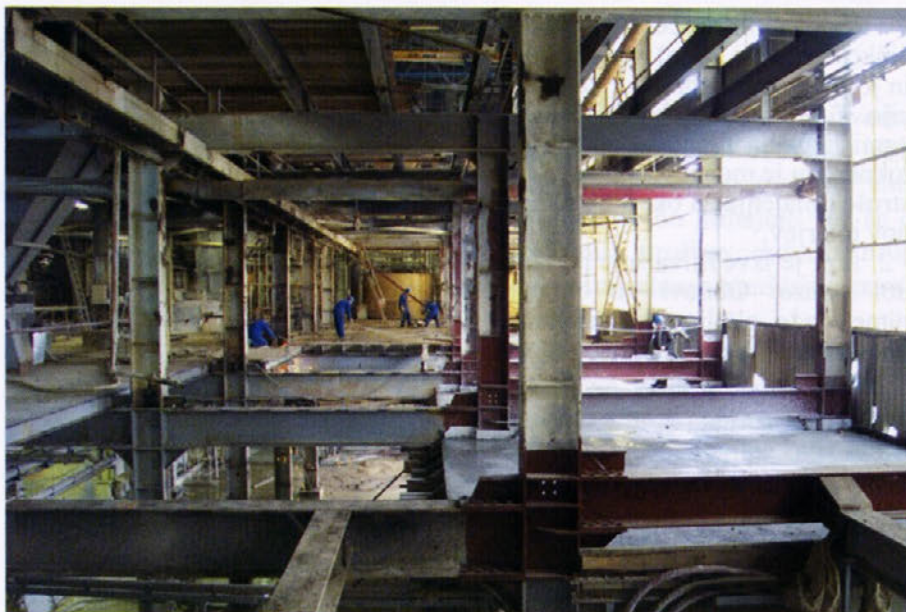
kapacitete.

Projekta sta trenutno v fazi izvajanja sanacije in priprave zgradbe na lokacijah, kjer bo postavljena nova oprema.

Pripravo zgradbe in koordinacijo ostalih izvajalcev izvaja podjetje Inometal iz Maribora, ki bo izvajalo tudi montažo glavne opreme. Z montažo bodo pričeli v juniju in jo nadaljevali poleti. Elektro in merilna montažna dela bo izvajal Eso-tech iz Velenja v septembru in oktobru.

Zagon obeh tehnoloških postopkov bomo izvedli v dveh stopnjah. V začetku novembra 2003 načrtujemo zagon linije B in potem še linije A.

Nadaljevanje pa sledi v naslednji številki Cinkarnarja.

Desno je zalita nova armirano betonska plošča nad trafo postajo. Na tem mestu bosta kasneje stala sušilnika Allgaier (+6 metrov).

Tekst in foto:

Nikolaja PODGORŠEK SELIČ
Pavel BLAGOTINŠEK

Optimizacija primarnih omrežij tehnoloških voda

V Cinkarni želimo vpeti učinkovito rabo energije v vse pore energetskega menedžmenta, kar se razume kot uspešno medsebojno sodelovanje pri vodenju in motiviranju zaposlenih za varčevanje z energijo. Potrebe skupnega pristopa so zasnovane tro-dimenzionalno: z informacijskim menedžmentom (spremljanje podatkov, merjenje, analize in odločanje), investicijami v tehnologijo (tako na področju energetike, kot na področju proizvodnih tehnologij) in z udeležbo ljudi (ki vdihnejo življenje ostalim dvem dimenzijam). Kot vzorčen primer takega celostnega pristopa je zamišljena realizacija projektne naloge z imenom **optimizacija primarnih omrežij tehnoloških voda**.

V Cinkarni imamo opraviti s tremi primarnimi omrežji: pitne, dekantirane in surove vode. Z analizo stanja smo ugotovili, da so obstoječa omrežja dokaj dotrajana in neracionalno uporabljana. Zato smo v PE Vzdrževanju in energetiki pristopili h kompleksni obnovi in racionalizaciji vseh treh omrežij:

1. Obnova in racionalizacija primarnega omrežja pitne vode se izvaja po projektni nalogi v 4. fazah. Avgusta leta 2002 smo uspešno dokončali 20 milijonov tolarjev vredno 1. fazo projekta.

Če smo leta 2001 imeli še za 41 milijonov tolarjev izgub pitne vode je ta lahko rečemo grozljiva številka v letu 2002 na račun realizacije 1. faze zmanjšana na 28 milijonov tolarjev. Investicija v 1. fazo se bo povrnila v desetih mesecih. 2. faza obnove naj bi se izvajala skupaj z zamenjavo fekalne kanalizacije od PE Titanov dioksid do kanala Hegenes. Ustrezna dokumentacija je že nared in čaka v Investicijski službi na odobritev generalnega direktorja.

2. Obnova in racionalizacija primarnega omrežja dekantirane vode

je predvidena v projektni nalogi: Priprava vode. Dekantacija (tu bo šlo za postopek bistrenja) bo po izvedbi projekta prenesena iz vodarne Nivo v Cinkarno, tako da bo tu govora o novem cevovodu surove vode in ne več dekantirane. Obstoječe omrežje dekantirane vode za hidrante se bo preklapilo na omrežje pitne vode. Za PE Grafika se bo napeljala dekarbonatizirana voda (za hladilni stolp in demineralizacijo). Gradnja okoli 1,4 milijarde tolarjev vredne priprave vode se je praktično že začela z izvajanjem gradbenih del. Gradbena dela (približno 33 odstotkov vrednosti celotne investicije) naj bi se končala v devetih mesecih. Celotna investicija v pripravo vode naj bi bila končana najkasneje do zagona celotnega projekta P5.6 (predvidoma junija 2005).

3. Obnova in racionalizacija omrežja surove vode je predvidena dvofazno:

- 1. faza je izvedljiva kot podprojekt: Optimizacija uporabe tehnoloških voda v PE Metalurgija. Ta poslovna enota uporablja za hlajenje

v tehnoloških procesih (valjana, cinkove zlitine, žica) surovo vodo in jo po uporabi spušča v kanalizacijo. Z ustreznimi tehničnimi rešitvami hlajenja procesov v zaprtem tokokrogu je možno zmanjšati letni strošek hlajenja za okoli 20 milijonov tolarjev.

- 2. faza je izvedljiva šele po izvedbi 1.faze. Obnovi se omrežje pitne vode okoli valjarne (to je obenem tudi 3. faza obnove omre-

žja pitne vode), opravi se prevezava hidrantov iz omrežja surove na pitno vodo in ukine črpanje surove vode v Cinkarno.

Vračilna doba investicije v ta projekt je predvidoma dve leti.

Z naraščanjem cen voda, energije in kanalščin se ekonomika upravičenosti vlaganj v ta projekt hitro povečuje.

Vse te aktivnosti so naravnane kot ciljno spremljanje rabe energije

(M&T-Monitoring in Targeting). Tu so rezultati vidni kot: večji prihranki energije, boljša koordinacija menedžmenta, manjši proizvodni stroški, boljše preventivno vzdrževanje, boljša kvalitete izdelkov, pospešeno odpravljanje energetskih izgub.

Evidentirani prihranki energije se gibljejo med 5 in 15 odstotki, v nekaterih primerih tudi več kot 25 odstotki.

Branko STARIČ

Kako je v Cinkarni speljan plinovod

Cinkarna se napaja z zemeljskim plinom iz nizkotlačne merilno regulacijske postaje (skrajšano: MRP CC 3/1) katere vstopni tlak je 3 bar, izstopni pa 1 bar (nadtlača). Iz MRP CC 3/1, ki leži ob mostu na desnem bregu Hudinje (v bivšem starem delu Cinkarne) je napeljan glavni 1 barski cevovod preko parkirišča ob cesti, mimo OE Energetika, do hale PE Titanov dioksid.

Za potrebe uporabe plina v tehnologiji in ogrevanju so napravljeni ustrezni odcepi do: PE Kemija, PE Grafika (delno), PE Metalurgija, PE Titanov dioksid (delno), PE Vzdrževanje in energetika (delno) in upravne zgradbe.

Do ostalih zgradb: PE Veflon, PE Vzdrževanje in energetika, »S« kislina, večnamenski objekt in marketing; plin še ni speljan. Ogrevanje je tu izvedeno z energentom paro.

Če analiziramo spodnji graf ugotavljamo, da je povprečna proizvodnja pare v kotlarni OE Energetika precej odvisna od potreb po ogrevanju v zimskih mesecih.

Potrebna proizvodnja pare v kotlarni OE Energetika v zimskih mesecih je tudi do 3-krat večja od poletne proizvodnje, ko ni potrebno ogrevati posameznih prostorov.

Sistem ogrevanja s paro sestoji iz primarnega sistema: proizvodnje pare (pri čemer kurimo plin ali ELKO-ekstra lahko kurilno olje), pre-

nosnega omrežja, toplotnih podpostaj in sekundarnega sistema (toplovodno ogrevanje). Kurjava s plinom je v Cinkarni zaradi ugodne cene plina (velik kupec, neposredna pogodba z Geo plinom) kar 60 % cenejša kot z ELKO.

ELKO uporabljamo samo za pokrivanje konične porabe, da ne plačujemo kazni za prekoračitev odvzema plina. Kot zanimivost naj povemo, da smo z letošnjim letom, zaradi neekonomičnosti in ekološke spornosti, mazut zamenjali z ELKO.

Racionalizacijo oziroma povečanje ekonomike na strani primarnega sistema ogrevanja je možno doseči z zamenjavo obstoječih sistemov z lokalnimi plinskimi ogrevanji s plinskimi kotli, kjer so izkoristki izredno veliki. Prihranki, ki so tako dosegljivi so večji od 10 odstotkov.

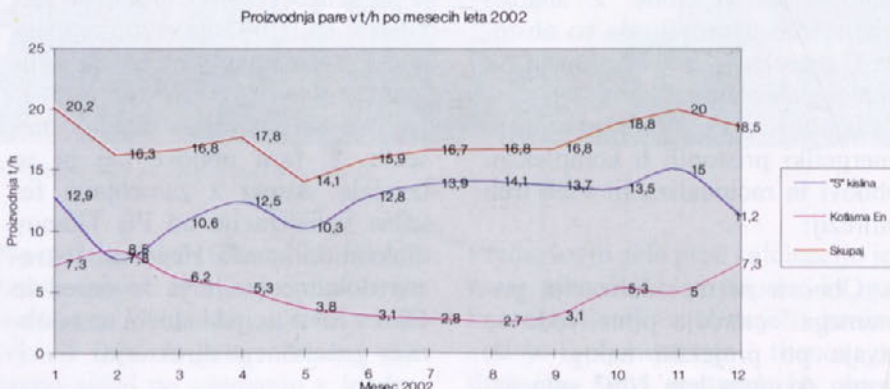
Vse te predpostavke držijo, če bodo tudi v perspektivi relacije proizvedenih količin pare iz »S« kislina in kotlarne Energetike osta-

le na dosedanjem nivoju. Če bi količina pare iz »S« kislina pokrivala vse potrebe Cinkarne (tehnologija in ogrevanje), bi bila sprememba načina ogrevanja potrebe Cinkarne (tehnologija in ogrevanje), bi bila sprememba načina ogrevanja neekonomična.

Cilj naloge je postopna (po posameznih fazah) popolna plinifikacija Cinkarne z namenom racionalizacije uporabe energentov (zamenjava uporabe pare za namene ogrevanja z zemeljskim plinom).

V PE Titanov dioksid smo že predvideli novo traso plinovoda za projekt Predsušenje gela pred kalcinacijo. Od termoagregatov za sušenje gela je predvideno v kasnejših fazah nadaljevanje razvoda plinovodov za plinsko ogrevanje prostorov.

Z Investicijsko službo je dogovorjeno, da se za ta projekt izdelata tudi ustrezen geografsko informacijski sistem (GIS) in s tem lažje načrtovanje plinovodnih omrežji.

Branko STARIČ

Posodobitev proizvodnje žveplove kisline

Čeprav je po 20-letnem obratovanju proizvodnja žveplove kisline iz elementnega žvepla na S-kislini še vedno sorazmerno v dobri kondiciji pa je za zadržanje količinske ravni proizvodnje in za povečanje obratovalne varnosti ter zaradi utrujenosti gradiv, že nujno potrebna obnove in zamenjave nekatere opreme, s hkratnimi posodobitvami.

Ker je po zaustavitvah vseh drugih kislinskih obratov sedaj S-kislina edina, ki zagotavlja potrebne količine žveplove kisline proizvodnji pigmentnega titanovega dioksida in potrebne količine za slovensko tržišče ter izvoz, bo možno predvidene posodobitve in posege izvajati le med rednim obratovanjem. To je med planiranimi rednimi remonty, v trajanju do največ 25 dni skupaj.

Zahtevnost zamenjav in obnovitvenih del med rednim obratovanjem je bila razvidna že lani, med obnavljanjem 100 metrov visokega dimnika. Dimnik se uporablja za tehnološki izpust plinov na koncu proizvodnega procesa, ki obsega dvojno katalizo ter dvojno absorpcijo. To je po nemški tehnologiji, ki je še danes v EU izbrana kot BAT (the Best Available Techniques), čeprav jo je firma Hugo Petersen iz Wiesbadena dobavila že leta 1976.

Primer rezultata obnove dimnika s posodobitvijo je tudi, da se iz obnovljenega dimnika ne opazi več izpusta odpadnih plinov, zaradi povečane hitrosti na vrhu dimnika. Posodobitev so cinkarnini inženirji inovirali in izvedli kar sami.

Posodobitev s ciljem: imeti najboljšo tehnologijo, ki bo upoštevala današnje stanje razvoja tehnologije in gradiv, se je uprava delniške družbe odločila doseči s pomočjo znanja ter izkušenj strokovnjakov iz firme Lockwood Greene Petersen, iz Wiesbadena, ki je "globalizirana" firma Hugo Petersen. Isti obseg konkurenčne ponudbe je ponudila tudi firma Lurgi Metallurgie, sedaj tudi "globalizirana" v firmi Outokumpu iz Oberrursela, vendar z neprimerno višjo ceno.

Z nameravanimi zamenjavami in posodobitvami, tekom štirih, let bo najprej zamenjan konverter, ki bo imel novo tehnološko obliko ter bo v nerjavni izvedbi.

V nadaljevanju bo zamenjana ali rekonstruirana stara peč za sežig žve-

tehnološkega procesa proizvodnje žveplove kisline; oziroma izbira pravih porabnikov toplotne energije, da ne bo prihajalo več še do dodatnih stroškov dušenja hrupa od nesmiselnega spuščanja pare v ozračje.

Stroški posodobitve proizvodnje žveplove kisline bodo odvisni od analize stanja naprav, ki bo narekovala ali obnove ali zamenjavo. Če bodo prišle v poštev predvsem zamenjave, bo za posodobitev porabljenih okrog

8.400.000 EUR finančnih sredstev do konca leta 2007.

Pri projektu prenove in posodobitve proizvodnje žveplove kisline je potrebno, zaradi zagotovitve čim večje obratovalne sposobnosti in varnosti ter da se slabo in neustrezno izboljša, da postane primernejše ter s tem zanesljivejše, je potrebno v največji meri izkoristiti sodelovanje in pomoč tuje inženiring firme s tovrstnimi izkušnjami.

Pogled na senco s 100 m visokega dimnika

pla, nakar bodo zamenjani ali obnovljeni tudi vsi trije stolpi, za vmesno in končno absorpcijo, kakor tudi sušilni stolp. Ostale zamenjave opreme se bodo izvajale v obsegu kot bodo narekovala potrebe.

V letošnjem letu bo izdelana vsa potrebna tehnična dokumentacija, od procesnega do baznega in detajlnega inženiringa pa še delavniški načrti za izdelavo konverterja.

Pri optimiranju tehnološkega procesa po toplotni bilanci bo ponovni strokovni iziv racionalna poraba pare in odpadne toplote iz

Ob tem želimo izboljšati vse, kar je bilo do sedaj slabo in neustrezno, tako da bo primernejše in zanesljivejše.

Tekst in foto:
Dani PODPEČAN

Bolje preprečevati kot popravljati

Nekje sem prebral »Dejavnost vzdrževanja je stara kot človeški rod in v sedanji družbi postaja čedalje bolj pomembna«. Proizvodna oprema in naprave postajajo vedno bolj avtomatizirane in drage. To od nas vzdrževalcev zahteva nenehno izpopolnjevanje znanja na različnih področjih. Hiter razvoj tehnološke opreme je zahteval tudi to, da se je morala vzdrževalna dejavnost organizirati tako, da je lahko sledila temu razvoju in da se vzdrževanja vseh delovnih sredstev lotimo sistematično.

Tako so se razvili različni koncepti vzdrževanja:

- kurativno,
- preventivno,
- produktivno,
- celovito produktivno (TPM) itd.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je vzdrževanje drago, kar je eden pomembnejših dejavnikov v razvoju konceptov vzdrževanja.

Tudi vzdrževanje v Cinkarni se je ravno v času mojega prihoda v firmo začelo organizirati v centralizirano enoto, ki jo poznamo danes. V začetku je tudi pri nas prevladovalo kurativno vzdrževanje. Za ta način vzdrževanja je značilno, da se delovno sredstvo ali njegov sestavni del popravi takrat, ko se je že pokvarilo. V začetku devetdesetih pa smo začeli uvajati preventivno vzdrževanje. K temu so nas prisilili zgoraj omenjeni dejavniki, pa tudi zahteve pri uvažanju sistema obvladovanja kakovosti po standardih serije 9000. Tako smo leta 1999 prešli na planirano preventivno vzdrževanje in mazanje delovnih sredstev (pridobitev ISO 9002 za PE Metalurgijo) in vse dejavnosti so se pričele evidentirati.

V PE Vzdrževanje in energetika smo izdelali naslednje dokumente:

- plan preventivnega vzdrževanja, kjer so predpisane aktivnosti preventivnega vzdrževanja za posamezno delovno sredstvo;
- operativni plan preventivnega vzdrževanja, kjer se evidentirajo posegi (dogodki) na delovnih sredstvih;
- karton mazanja, na katerem imamo predpisane aktivnosti mazanja;

- karton mazanja – evidenca, izpolnjuje operativni vzdrževalec na osnovi opravljenega predpisanega dela;

- obrazec za evidentiranje operativnih posegov, na katerem evidentiramo posege na posameznih pozicijah.

Ker se v vzdrževanju vseskozi trudimo, da dvignemo nivo kakovosti naših storitev, smo si pred leti nabavili merilnik vibracij danske firme Bruel & Kjaer, tip 2513. S to napravo lahko tvorimo le trend-diagrame za posamezna mesta. Kadar ugotovimo odstopanja izven predpisanih meja, vzroka pa sami na moremo določiti, nam je v pomoč zunanja specializirana firma. Nabavili smo tudi napravo za uravnovešanje strojev – tip FIXTURLASER 200, ki bistveno olajša in skrajša prej ročno delo (centrirne ure, pomična merila). Prav tako smo bili pobudniki, da se na mazalne in hidravlične agregate prigradijo stalni filterski sistemi, ki stalno filtrirajo olje. S tem ohranjamo kvaliteto olja in podaljšamo intervale menjav, kar pomeni - manjši stroški pri nabavi olj. Podaljšamo pa tudi življenjsko dobo elementov v teh sistemih.

V sodelovanju s Službo informatike se trudimo, da bi imeli vse aktivnosti preventive računalniško podprte. Veliko podatkov že imamo zbranih v centralnem računalniku, ki so že na voljo. Prav sedaj pa poteka posodabljanje prikazov in izpisov v novem okolju ORACLE. Imeli bomo kvalitetnejši pregled nad izvedbenimi deli. Podatke bomo uporabili za izdelavo analiz, planov, ter kriterijev za oceno učinkovitosti vzdrževanja.

Pomemben del naše dejavnosti je skladišče rezervnih delov.

Trudimo se zmanjšati zaloge na optimalno potrebno količino rezervnih delov.

Menim, da se kljub vsemu opisanemu, kurativnemu vzdrževanju ne moremo izogniti. S pravilnim razmerjem med preventivnim in kurativnim vzdrževanjem, lahko dosežemo krajše zastoje, nižje stroške in večjo obratovalno sposobnost delovnega sredstva. Pri načrtovanju novih projektov pa je pomembno, da se vzdrževalci vključijo že pri projektiranju in konstruiranju, da so delovna sredstva izdelana » za vzdrževanje prijazna«, ter da imajo vključene tehnične rešitve, ki so se v našem delovnem okolju že pokazale kot pozitivne.

Poudariti bi želel, da vzdrževanje ni samo domena delavcev naše poslovne enote, ampak smo vzdrževalci na nek način vsi zaposleni, ki lahko s svojimi drobnimi doprinosi zelo vplivamo na stroške in obratovalno zanesljivost naprav.

Zavedajoč se odgovornosti, da teče proizvodnja s čim manj motnjami, ob visoki delovni zavesti in pripadnosti Cinkarni, je naše delo velikokrat stresno, vendar smo ponosni na naš doprinos k uspehu naše tovarne.

Peter MRAVLAK

Sejem Megra in Cinkarna

16. Mednarodni sejem gradbeništva in gradbenih materialov je letos potekal v času od 8. do 12. aprila v Gornji Radgoni. Sejem je odprl minister za promet, ki je v svojem nagovoru na otvoritveni slovesnosti poudaril, da je Slovenija v letu 2002 približno 3-odstotno rast opravljenih gradbenih del, kar kaže na ponovno oživljanje te gospodarske panoge. Podobno rast te panoge gospodarstveniki napovedujejo tudi v prihodnje.

Kljub temu se je na letošnjem sejmu Megra predstavilo nekoliko manj razstavljalcev kot v preteklih letih. Tako je bilo število razstavljalcev v letu 2001 še 510, v letu 2002 pa se jih je zmanjšalo za šestdeset. Letos je svoje izdelke in storitve na sejmu predstavljalo 420 razstavljalcev, od tega 140 tujih.

Razlog za slabšo udeležbo na sejmu Megra je prizadevanje več gradbenih podjetij, da bi sejem v Radgoni postal bienalni in bi se odvijal le vsako drugo leto. Udeležba na sejmu je namreč za vsakega razstavljalca velik finančni zalogaj, saj je povezana z visokimi stroški najema in ureditve prostora. Poleg tega pa so ljudje, ki morajo biti dežurni na sejmu, istočasno potrebni tudi na terenu, zaradi česar prihaja do izpadov v proizvodnji oziroma pri njihovi dejavnosti. Drugi razlog za upadanje števila razstavljalcev pa je tudi ta, da večja podjetja v svojih lastnih prostorih organizirajo vse več tako imenovanih »hišnih sejmov«, kjer predstavijo svojo dejavnost in dejavnost svojih poslovnih partnerjev.

Na sejmu Megra je kot razstavljalcev sodelovala tudi Cinkarna. Po treznem razmisleku je namreč padla odločitev, da kljub splošnemu upadanju zanimanja za predstavitev na sejmi, Megra še vedno ostaja pomemben specialni gradbeni sejem, na katerem se je potrebno predstaviti. Takojšnja opustitev vseh sejmov bi bila namreč nepremišljena in kratkoročna poslovna odločitev. Sejmi še vedno ostajajo pomembno mesto srečevanja s poslovnimi partnerji in mesto, kjer so možni razgovori iz oči v oči.

Naš razstaveni prostor je bil, tako kot že v preteklih letih, v hali A. Predstavili smo celotni gradbeni program s poudarkom na Omaltih, Nivedurju, Nivefasu in Purpeni. Osrednji del razstavnega prostora je bila ogromna doza Purpena, ki meri v višino kar dobre tri metre. Doza je izdelana kot točilni pult za pivo, ki smo ga delili obiskovalcem.

Dogajanje na našem razstavnem prostoru so še dodatno popestrili nastopi plesalk, ki so s svojimi plesnimi točkami pritegovali zanimanje obiskovalcev. Na zunanjem prostoru pred halo je bil postavljen tudi naš silos za prevoz malt. Sodelavci gradbenega programa, ki so bili v času sejma dežurni na našem razstavnem prostoru, so bili z obiskom zadovoljni. Sejem je po podatkih organizatorja letos obiskalo približno 19.000 obiskovalcev, kar je enako število, kot leta prej.

Plesalke na našem razstavnem prostoru

V sklopu Megre so organizatorji pripravili tudi več strokovnih posvetovanj in predstavitev. Potekale so razprave o perspektivah slovenskega gradbeništva in industrije gradbenega materiala, o tehnologijah gradnje avtocestnega križa, predstavili so vlogo geodezije pri načrtovanju, gradnji in vzdrževanju cest, razpravljali so o novi zakonodaji, o stanovanjski gradnji, o varnosti in zdravju pri delu... V sklopu sejma se je odvijalo tudi tekmovanje mladih zidarjev iz petih gradbenih šol. Vse spremljajoče dejavnosti so še dodatno prispevale k popestritvi sejmskega dogajanja.

Na zaključni novinarski konferenci sejma Megra je spregovoril direktor organizatorja sejma – firme Pomurski sejem. Dejal je, da je navedeni sejem izpolnil vsa pričakovanja, in da ga gradbinci potrebujejo, saj gradbeništvo potrebuje sistemske vzpodbude, tuje trge in dobre kadre. K vsemu temu pa po govornikovih besedah prispeva tudi sejem Megra.

Bojana MASTNAK

Foto: Irena Schmidt

Je pri čakanju še kaj drugega?

V moji delovni sredini je kar nekaj ribičev in tudi sam jih večkrat vidim ob kakšnem jezeru in reki. Zmeraj me je pa zanimalo kaj čutijo ob lovu na ribe, kaj jih vleče, da mirno sedijo ob obali in čakajo. Čakajo samo na tisto ribo, ki jo ulovijo ali je tu še kaj drugega. O ribištvu sem se pogovarjal z našim sodelavcem Petrom KRISTAVČNIKOM iz poslovne enote Veflon.

Peter je pri nas že od leta 1977. Najprej je delal deset let v stari gumirnici, ki pa je zgorela in je bil zato prestavljen v novi Veflon. Zaradi zdravstvenih razlogov dela sedaj lažja strgarska dela. Zanimivo pri tem pa je, da je prav Peter opazil, da je gumirnica zagorela. Ne ve na kakšen način je zagorelo, ampak ravno takrat se je peljal mimo Cinkarne, namenjen na ribolov na Slivniško jezero in je opazil, kako je naenkrat izbruhnil dim. Peter je takoj vedel kje gori in je nemudoma javil vratarju, ki pa je najprej mislil, da se šali. Seveda ni bila šala, ampak za gumirnico je bilo prepozno. Zgorela je do tal.

Peter se ukvarja z ribištvom že 34 let, odkar je bil »izprašan« ribič. Ne šteje obdobja, ko je lovil še za zabavo, ampak odkar ima izpit za ribiča. Izpit pa ni enostaven, saj moraš vedeti vse o ribah in njihovem življenju. Seveda je član Ribiške družine Celje, njihov namen in naloga pa ni samo lovljenje rib, ampak še marsikaj drugega.

Vsako leto je spomladansko čiščenje vod, potem so razni odlovi, obnavljanje gojitvenih ribnikov, kjer skrbijo za ribji podmladek, v glav-

nem pa je njihova glavna skrb varovanje okolja in vod.

Peter pravi, da danes ni več tako velik problem industrijskega onesnaženja voda, ampak imajo večje težave s kormorani in sivimi čapljami. Se je pa že zgodilo, da je kormoran v enem dnevu pobil kar za 250 kilogramov podustov. Sicer je pa v naših mirnih in tekočih vodah rib dovolj in Peter je odkrito zadovoljen s trenutnim stanjem, saj tudi sam marsikaj prispeva h temu, če le ne bi bilo tistih dveh plenilcev.

Peter je pravi športni ribič. Ko ujame ribo, si jo ogleda in jo izpusti nazaj v vodo. Če je posebno lepa se tudi fotografira z njo in tudi ta gre nazaj v vodo. Ne more pa zavriniti prošnje kakšnega prijatelja in nekaj rib ulovi tudi zanj. Največji užitek pri tem je opazovanje ribe, ki plava in vidiš, da ti je prišla in potem borba med njo in tankim najlonom z majhnim trnkom. Spraviš jo na obalo, pogledaš kaj si ujel, izpustiš in tu se užitek konča, dokler na tvojem trnku ni naslednja riba. Do sedaj je njegov največji ulov 20 kilogramov težak som, dolžine 147 centimetrov, manjših rib pa ne šteje več.

Redno se udeležuje tudi raznih tekmovanj. Ob pripovedovanju kakšna so tekmovalna pravila, žrebanje in uporaba tekmovalnega prostora, uporaba plovca, časovno omejen lov in točkovanje je najprej mislil, da je za zmago potrebna samo sreča. Pa ni tako. Tu je prisotno veliko znanja, izkušenj, dobre opreme, predvsem pa je največ odvisno od priprave pravega krmila za ribe. Tekmovanja na našem območju pripravljajo na Šmartinskem jezeru in na Savinji v celjskem parku nad jezom.

Tekmovalci so razdeljeni v več sektorjev in Peter je bil v svojem sektorju kar nekajkrat tretji, saj pravi, da prihajajo na tekmovanja tekmovalci iz drugih ribiških družin in tujine, s precej boljšo opremo, ki

imajo ribiške palice vredne od 3500 EUR naprej.

Najbolj znano tekmovanje na našem območju je tekmovanje za ribiškega carja ribiške družine Celje na Šmartinskem jezeru. Namen prireditve je, da se zberejo vsi ribiči iz ribiške družine, tekmovalni sistem je enak kot na tekmovanjih razen tega, da se ne točkuje količina rib ampak največja ulovljena riba in tisti srečnež je za tisto leto ribiški car. Prireditve je družabnega značaja, saj carja tudi primerno opremijo, odpeljejo na sredino jezera, da si ogleda svoje »kraljestvo« in seveda tudi okopajo.

Peter je z širokim nasmehom povedal, da je kot mulc bil največji »rapšic« na Savinji in dokler ni postal pravi ribič je vsak mesec dobil kakšno kazen od sodnika za prekrške. Med smehom pove tudi, da samo, ko so ga videli s kolesom je že takoj dobil kazen od sodnika, dokler ni imel končno vsega dovolj in se je prijavil v ribiško družino. Tam so ga seveda vsi poznali in zelo presenečeni so ga sprejeli medse rekoč: »No, sedaj se nam pa je največji »rapšic« prijavil.« Omočili so mu, da je že čez štirinajst dni delal izpit, ki pa je bil zgolj formalnost, saj mu je komisija rekla, da ga nima smisla karkoli spraševati, ker ve več o ribičiji kot kdor koli drug.

Zasebno je Peter poročen že 35 let in ima zelo razumevajočo ženo saj Petra s sinom, ki ga večkrat spremlja na ribolov, ne vidi tudi po nekaj dni skupaj. Da se ji oddolži, sam pripravi ulov in speče po svoji recepturi, da najboljše ribe spečejo ribiči, je pa tako splošno znano. Najraje ima somiča, ki ga ulovi v Mariboru in po njegovem mnenju je to boljša riba kot postrv, zelo rad pa ima tudi morske ribe. Na letnem dopustu je seveda ob morju in zgodaj zjutraj lovi ribe, zvečer pa sipe. Med smehom pove, da je takšen dopust naporen in po tem potrebuje še dva dni počitka.

Ob koncu najinega pogovora je Peter zaželel, da bi ljudje bolj čuvali naravo in njene vrednote, saj nam naše slabo ravnanje vrača z neurji, poplavi in drugimi katastrofami. Ali se res ne moremo kdaj, v tem potrošniškem času, malo ustaviti in pomisliti na to, da nismo sami na tem planetu?

Za vas je klepetal

Zoran SLATINEK (tekst in foto)

Težava moških – povečana prostata

Povečana prostata, ali kot jo strokovno imenujemo **benigna hiperplazija prostate**, je ena izmed najpogostejših tegob moških v zrelih letih. Po podatkih je kar 80 odstotkov moških v zrelem obdobju, ki ima težave s to žlezo in pri približno 30 odstotkov moških je potrebna operacija.

Kaj je prostata in kakšna je njena funkcija?

Prostata ali obsečnica je kot kostanj velika žleza, ki v obliki obroča obkroža sečnico in leži tik za mehurjem. Njena naloga je proizvajanje tekočine, ki poleg semenčic sestavlja semensko tekočino. Težave se navadno pričnejo po 40 letu starosti in med 50 in 60 letom ima že polovica moških povečano prostato. Povečanje prostate ni nevarna bolezen, povzroča pa nekatere neprijetne simptome.

Kakšne so težave pri povečani prostati?

Težave, ki jih moški občuti so ponavadi pekoč občutek v mehurju, siljenje na vodo, pogosto uriniranje in uriniranje ponoči.

Bolj značilni za povečano prostato pa so t.i. obstruktivni simptomi – to so tisti, ki jih moški občuti med praznjenjem mehurja. Za začetek uriniranja je potreben določen napor, curek urina je tanek in prekinjen, uriniranje traja dlje kot normalno in po končanem uriniranju še vedno ostane občutek nepopolnega izpraznjenja mehurja.

por, curek urina je tanek in prekinjen, uriniranje traja dlje kot normalno in po končanem uriniranju še vedno ostane občutek nepopolnega izpraznjenja mehurja.

Kaj storiti, če opazimo opisane simptome?

Moški, ki ima opisane težave naj se oglasi pri lečečem zdravniku, ki ga bo napotil k urologu. Specialist urolog se bo s pacientom najprej temeljito pogovoril o naravi, pogostosti in jakosti njegovih težav.

Nepogrešljiv in nujen sestavni del je t.i. digitalni rektalni pregled

(tipanje prostate skozi zadnjično odprtino). Le na ta način lahko zdravnik otipa prostato, oceni njeno velikost in gladkost.

V primeru hujših težav se urolog odloči še za dodatne preiskave kot so npr. ultrazvok, merjenje pretoka urina, laboratorijske preiskave ipd. Glede na rezultate preiskav se urolog odloči za terapijo, ki je lahko v obliki tablet ali pa operativna.

Moški, ki ima težave s povečano prostato naj uživa nezačinjeno hrano in omeji pitje alkoholnih pijač. Pomembna je tudi redna telesna aktivnost. Priporočljivo je izogibanje vlagi in mrazu. Pomembno je, da dnevno popije vsaj liter in pol tekočine – voda, čaj. Lahko pa si pomaga tudi z nekaterimi rastlinskimi preparati, ki so na voljo v lekarnah brez recepta.

Benigna hiperplazija prostate ni rak. V vsakem primeru pa bi bilo pametno, da se moški po 40 letu starosti oglašijo pri zdravniku na preventivni pregled prostate.

Oti SLAPNIK

Več lažjih poškodb

Iz poročila o varnosti in zdravju pri delu v letu 2002 je razvidno, da se je pri delu v Cinkarni poškodovalo 60 delavcev, na poti z dela ali na delo pa 16. Glede na težo in posledice so bile vse poškodbe evidentirane kot lažje. Kot leto prej, se je tudi letos največ poškodb pripetilo v PE Metalurgija. Že nekaj let zapored pa poškodb pri delu ni bilo v PE Kemija Mozirje.

Število nezgod v letu 2002 se je v primerjavi z letom 2001 povečalo za 8, število izgubljenih dni zaradi nezgod in recidivov pa za 305 dni.

Skupno število izgubljenih dni je zaradi poškodb pri delu znašalo 1633 ali drugače rečeno, na vsakega cinkarnarja 1,3 dni.

Zaskrbljujoče je še vedno veliko

število izgubljenih dni na eno nezgodo; teh je bilo v preteklem letu 27, v letu 2001 pa 25. O dolžini trajanja odsotnosti z dela, zaradi posledic nezgode, odločajo zdravniki, v neki meri pa tudi poškodovanci. Iz izkušenj lahko trdimo, da je nekaterim poškodovanim delav-

cem v interesu, da so dalj časa v bolniškem staležu, predvsem zaradi višje odškodnine.

Zanimiva je tudi primerjava števila nezgod pri delu v zadnjih desetih letih, ko se je število poškodb pri delu počasi zmanjševalo od 8 pa do pod 5 odstotkov.

Tudi zaradi žebeljev na paleti, lahko pride do poškodb.

Zmanjševanje poškodb pri delu je rezultat humanizacije dela, sistematičnega proučevanja vzrokov nesreč, rednega izobraževanja in preverjanja znanja delavcev s področja varnosti in zdravja pri delu.

Delovne razmere so nevarne, smo pa tudi nepazljivi

Več kot polovica poškodb (61,7 odstotkov) je nastala zaradi premajhne pazljivosti delavca pri delu. Najpogostejše je do poškodb prišlo pri čiščenju in vzdrževanju reda v obratih, pri vzdrževalnih in remontnih delih ter pri internem transportu.

Najpogostejše je prišlo do poškodb prstov na rokah, glede na obliko poškodbe pa udarnine.

Povečani nevarnosti za nezgodo so, zaradi investicijskih del bili izpostavljeni predvsem delavci PE Titanov dioksid in delavci PE Vzdrževanja, ki opravljajo delo v tej PE.

Kaj pa preventiva ?

V letu 2002 so delavci službe VPD opravili okoli 400 obhodov proizvodnih prostorov, ter sodelovali pri pregledu sredstev za delo v PE Titanov dioksid in odpravi pomanjkljivosti.

Izobraževanje o varnosti in zdravju pri delu ter požarni varnosti je potekalo v sodelovanju s Kadrovsko splošno službo. Zakon določa, da mora delavec, ki dela na delih in nalogah s povečano možnostjo nastanka poškodb in zdravstvenih okvar, opraviti preizkus teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo vsaki dve leti. Tako je teoretično izobraževanje o varnosti in zdravju pri delu in požarni varnosti opravilo 156 delavcev, praktično usposabljanje, ki poteka na samem delovnem mestu pa 86 delavcev. Prav tako smo izvedli tudi izobraževanje za delavce, ki delajo z nevarnimi snovmi. Ti delavci morajo opraviti preizkus znanja vsako leto.

Tako je v preteklem letu opravilo

preizkus znanja za delo z nevarnimi snovmi 367 delavcev.

S preventivnimi zdravstvenimi pregledi ugotavljamo delavčevo zdravstveno stanje ter zmožnost delavca za opravljanje dela. V preteklem letu smo na preventivne zdravstvene preglede napotili 299 delavcev. Ugotovljeno je bilo, da je 65 odstotkov pregledanih zmožnih za opravljanje dela, 34 odstotkov pregledanih ima razne omejitve (npr. obvezno delo z očali, obvezna zaščita sluha v ropotu, prepoved dela na višini idr.), en odstotek pregledanih pa ni zmožno za opravljanje svojega dela. Največ zdravstvenih okvar je na področju prehranskih in presnovnih moten (prekomerna telesna teža, povišane maščobe v krvi), kronične težave s hrbtenico ter okvare sluha.

Delavci so bili o ugotovljenih okvarah, boleznih ali obolenjih obveščeni individualno.

V okviru projekta »**Maščobe – tihi ubijalci**« smo tudi v letu 2002 izvedli akcijo določanja vrednosti holesterola, trigliceridov in sladkorja v krvi. Akcije se je udeležilo 119 delavcev. Zaradi velikega odziva bomo akcijo ponovili tudi v letošnjem letu.

Obvezna delovna obleka

Požarna varnost

V službi VPD ocenjujemo, da je bila lani požarna varnost dobra, saj smo zabeležili le 4 začetne požare, ki so večinoma nastali zaradi vročih del v PE Titanov dioksid. Velik obseg dela v preteklem letu je bila požarna straža pri požarno nevarnih delih, pretakanju vnetljivih tekočin in razkladanju žvepla. Poleg tega so gasilci sodelovali pri raznih tehničnih intervencijah, kot so razlitje nevarnih snovi ipd.

Število poškodb pri delu po poslovnih enotah

PE	2002			2001		
	Povpr. št. delavcev	Število poškodb	Št. pošk. 100 del.	Povpr. št. delavcev	Število poškodb	Št. pošk. 100 del.
Strokovne službe	395	8	2,03	405	8	1,97
Metalurgija	108	14	12,96	112	11	9,82
Kemija Celje	56	3	5,35	54	2	3,70
Kemija Mozirje	40	0	0,00	40	0	0,00
Grafika	118	3	2,54	123	2	1,62
Vzdržev. in energ.	293	19	6,48	293	15	5,12
Titanov dioksid	223	12	5,38	222	14	6,31
Veflon	37	1	2,70	37	0	0,00
SKUPAJ	1270	60	4,72	1286	52	4,04

Tekst in foto:
Oti SLAPNIK

Pogovori ob slovesu

Od NOVEMBRA 2002 do MAJA 2003 je Cinkarno zaradi upokojitve zapustilo 16 sodelavcev. Ob slovesu smo se z njimi pogovarjali o življenju v tovarni in o tem kako bodo preživljali čas, ko bodo upokojeni.

Upokojili so se: Stane Voršnik, Dušan Selšek, Martin Ovter, Nikola Schell, Jaga Gal, Dimitrij Veber, Jože Počivalšek, Mirko Šarac, Kristina Brinovec, Alojzija Brinovec, Danica Tojnko, Marjan Dečman, Atanasije Tembelevski, Emil Šarlah, Dobrila Milošević in Nada Kenda.

DUŠAN SELŠEK, rojen leta 1947, se je v Cinkarni zaposlil leta 1982. Pred tem je dve leti opravljal delo mazača na ladji. V Cinkarni je bilo prvo njegovo delo kovačija v kovačnici, nato pa je bil varilec. Nazadnje je opravljal vrtnarska dela in je urejal zelenice. To delo pa mu je bilo pisano na kožo, saj ga je opravljal z velikim žarom. Lepo je uredil okrasne grede, njim pa je dodal še preprosto izdelane predmete, od katerih je najbolj na očeh leseni vodnjak in velika rdeča mušnica. Za to delo je vodstvu zares hvaležen in pravi, da je hvaležen tudi vodstvu transporta, da so mu nudili popolno podporo za uporabo delovnih strojev. Tudi v pokoju bo urejeval svojo okolico in se ukvarjal s strelstvom.

KRISTINA BRINOVEC, rojena 1955, se je invalidsko upokojila. V Cinkarni je od leta 1979 delala v računovodstvu kot materialna knjigovodkinja. Pravi, da je bilo delo kljub veliko številkam, pestro, saj moraš številke imeti rad. Kristina je ob delu tudi pridno obiskovala šolo, kajti po osnovni izobrazbi je krojačica. Opravila je administrativno šolo. Toda zdravje ji ni zadovoljivo služilo in kar 18 let je delala polovični delovni čas. Sodelavkam in nadrejenim je za potrpežljivost in poslušnost hvaležna. Celjanka z Brega zdaj gleda izpod gradu, kjer ima svoje domovanje, skupaj s cinkarnarjem Janezom, muco, psom, ribami in rožami.

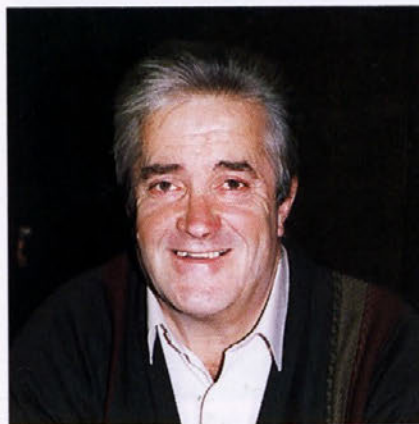
NIKOLA SCHELL, rojen leta 1942, je prišel v Cinkarno leta 1982, pred tem je bil zaposlen še v EMO in v Ingradu, Celje. Kot diplomirani ekonomist je skoraj polovico cinkarniškega staža delal v investicijski službi kot analitik razvojnih in investicijskih pro-

gramov, potem pa na plansko-analitskih poslih. Z dobrimi občutki odhaja v pokoj, saj meni, da je v preteklih letih opravljeno veliko delo na področju modernizacije in intenzifikacije perspektivnih proizvodenj, ki pa morajo ustrezati tudi standardom kakovosti in ekologije. Rad je hodil s cinkarnarji na planske izlete, planinam se ne misli odpovedati tudi v bodoče. Pravi, da se rad ukvarja z vnučki, prebere kakšno knjigo in kolesari.

JAGA GAL, rojena leta 1944 je v Cinkarno prišla leta 1972. Kot čistilka in sobarica je delala v samskem domu in le mesec dni v kuhinji. Na delo je hodila večinoma peš, doma je v Zagradu. V Slovenijo je prišla za zaslužkom iz Virovitice. Zdaj ima hišo in vnuke, tako da bo srečo delila z njimi.

STANE VORŠNIK, rojen leta 1945, je v Cinkarni začel delati daljnega leta 1966. Pred tem je delal v Rudniku Velenje in Emu Celje. V Cinkarni pa je do ukinitve delal v topilnici, kjer je bilo zelo težko, nato pa po nekaj let v Cinkovem prahu, Modrem bakru, nazadnje pa v tiskarskih ploščah Grafike. Rad je delal v Cinkarni, tudi če so bile krize, a plače so bile dobre. V pokoju bo delal sode, pletel košare in se ukvarjal s čevljarstvom.

DOBRILA MILOŠEVIČ, rojena leta 1943 je doma iz Zaječarja v Srbiji. Prva tri leta je službovala v Beogradu, nato pa prišla v Celje, kjer se je leta 1977 zaposlila v Cinkarni. Kot referentka je delala najprej v fakturnem oddelku, dokler se leta ni razformiral, nato v komercialni Grafiki, nazadnje pa v skladišču marketinga. V pokoju se bo najraje zabavala z vnuki.

Dušan Selšek

Kristina Brinovec

Stane Voršnik

Dobrila Milošević

MARTIN OVTER, letnik 1942, se je prvič zaposlil v Cinkarni leta 1962, vnovič pa leta 1965, ko je odslužil vojaščino. Povedal je, da je časopis Cinkarnar prejemal celo v Split. Delal je v različnih obratih in najbolj usodno je bilo, ko je delal v Titanovem dioksidu, saj mu je nesrečni padec iz štirih metrov zaznamoval življenje. Postal je invalid in kot tak predano in skrbno delal še 23 let v orodjarni. Tako je v Cinkarni dopolnil 41 let delovne dobe. V pokoju se bo zabaval z vnuki, ker pa ima kmetijo, mu dela ne bo zmanjkalo.

DIMITRIJ VEBER, letnik 1937, se je v Cinkarni zaposlil leta 1965 in tako dopolnil 38 cinkarniških let. Njegova delovna pot se je začela s štipendijo, delom v razvojnem oddelku, topilnici, kemiji in zadnjih deset let v Titanovem dioksidu. Od tega je bil 9 let direktor tozda Kemija. Na Titanovem dioksidu je vodil tehnično komercialni servis, kar je pomenilo veliko komunikacije s kupci pigmentnega titanovega dioksida. Pravi, da je to nekakšna povezovalna služba med razvojem in marketingom, kupci in proizvodnjo. Seveda smo ga vprašali o njegovem gledanju na prihodnost našega najpomembnejšega proizvoda. Dejal je, da je prihodnost zagotovo rožnata, če bomo seveda sledili tako razvoju kot kvaliteti.

JOŽE POČIVALŠEK, rojen leta 1946 je v Cinkarno prišel leta 1982. Z našim podjetjem je bil povezan preko Metalne, kjer je služboval in se izučil za ključavničarja. Kljub tej izobrazbi ga je mikala vožnja, zato je 13 let delal kot šofer. Leta 1982 je prestopil v Cinkarno, kjer je delal v obratu žveplove kisline, sprva kot pomočnik v kotlarni, nato pa je bil strojnik parnih kotlov. Cinkarna mu je bila drugi dom, saj pravi, da imajo delavci tukaj vse od vode in hrane do obleke. Doma je iz Olimja, kjer imata s sinom majhno kmetijo.

MIRKO ŠARAC, rojen leta 1957, je bil v Cinkarni od leta 1978. V Slovenijo je prišel že leta 1973. Zaposlil se je v ljubljanskem gradbenem podjetju Tehnika. Po končanem vojaškem roku pa se je preselil v Celje. V Cinkarni je sprva delal kot valjač v valjarni, po poškodbi desne roke pa je bil za fizično delo prešibak. Zato je bil prestavljen v samski dom za vratarja, kasneje pa

v Službo kakovosti, kjer je delal zadnjih 16 let.

ALOJZIJA BRINOVEC, rojena leta 1949, je prišla v Cinkarno leta 1987. Kar 22 let prej si je izkušnje nabirala v računalniškem centru v Gorenju. Kemija v Mozirju pa je bila bližja njenemu domu v Letušu, zato se je zaposlila, takoj ko je bilo prosto delovno mesto. V Kemiji je opravljala razna administrativna dela v nabavi, prodaji, recepciji. "Za vse so me porabili", pravi. Polna energije je, zato si bo naprtila veliko dela tudi zdaj. Ima štiri vnuke, hišo, vrt, morda pa se bo vključila v program tretjega življenjskega obdobja.

MARJAN DEČMAN, rojen leta 1951, je bil v Cinkarni od leta 1972. Pred tem je delal kot vzdrževalec v Celei, v Cinkarni pa je prišel na slabše delo v Valjarno, a je bilo leto kljub temu boljše. Ko so minila tri leta, je bil prestavljen na površinsko obdelavo v proizvodnjo pigmentnega titanovega dioksida. Od tam se je prestavil na mletje v beli del, nato pa v pakirnico in nazadnje v skladišče. Pravi, da bo v pokoju komu še položil ploščice (da mu naredimo malo reklame), hodim na sprehode na vrhove v bližini Slovenskih Konjic in obiskuje vnuke.

ATANASIJE TEMBELEVSKI, letnik 1940, se je zaposlil leta 1974 kot delavec za vse. Prišel je iz Prilepa v Makedoniji. Prvih deset let je delal na generatorju v plinarni, potem pa so ga premestili v samski dom, nato v pakirnico in za nakladanje ter razkladanje tovorov v Transportu. Že 22 let živi s svojo družino v stari cinkarniški upravni stavbi. Največje težave mu povzroča komunikacija, saj slovenščino dobro razume, le govori zelo težko. Upokojil se je invalidsko in pravi, da ne more več nič delati, in da je že do zdaj delal preveč.

Martin Ovter

Jaga Gal

Dimitrij Veber

Alojzija Brinovec

Jože Počivalšek

Mirko Šarac

Marjan Dečman

Atanasije Tembelevski

Decembrsko tradicionalno srečanje naših upokojencev je potekalo v zelo dobrem vzdušju

Ob koncu so nam vsi zaželeli veliko delovnih uspehov in se zahvalili za darila in pozornost, ki so jo bili deležni ob odhodu.

Mi pa smo se jim zahvalili za trud, ki so ga izkazali pri delu in jim zaželeli, da bi bili zdravi in zadovoljni.

Mira GORENŠEK

Foto: Mira Gorenšek in Riko Mlekuž

Rešitev nagradne križanke 2/296

Tokrat kot vidite križanke ni, objavljamo pa rešitve prejšnje in seveda imena nagrajencev.

PRAVILNA REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE 2/296:

vodoravno - MARENKA, EMISIJA, TAM, KAR, ETILEN, LENA, TA, I, S, KRIŽMAN, ZAPIRALO, AI KADENCA, N, ENARE, ROČ, AS, JUNO, KATRAN, AKI, KASTANJETA, JAKUTI, IGO, MAN, ONI, IDOLI, AARE, LAER, SP, APIS, SARI, KROMATIKA, FRANCE PREŠEREN.

Izzrebani nagrajenci: 1. nagrada - Igor Cerar, Investicijska služba, 2. nagrada - Franc Smeh, upokojenec, 3. nagrada - Jože Korent, obrat S-kislina TiO₂. Čestitamo!

Foto krožek razpisuje poletni natečaj

Člani Foto krožka DLT Cinkarne so bili v spomladanskih dneh zelo dejavni. Poleg udeleževanja na različnih razstavah po Sloveniji, so sodelovali na seminarjih o fotografskih dejavnostih v Celju, se udeleževali otvoritev razstav ter imeli srečanja, na katerih so razpravljali o svojih aktivnostih. V maju so se številčno zbrali na občnem zboru, kjer so izvolili novega vodjo. Drago Lamper, ki je uspešno vodil krožek več kot 20 let, je prepustil vodenje Riku Mlekužu.

Kot vsako leto, so se tudi letos odločili za natečaj za barvne fotografije. Računajoč, da ljudje veliko potujejo, so izbrali temo **POPOTNIŠKI UTRINKI**. Do 30. septembra 2003 zbirajo barvne ali črno bele fotografije v velikosti 21 x 30 cm pri Miri Gorenšek. Na natečaju lahko sodelujejo člani Foto krožka in zaposleni Cinkarne. Število fotografij je neomejeno, najboljše pa bodo razstavili na cinkarniškem razstavnem prostoru.

Čipke na razstavi

Gospa Helena Kocič, soproga našega upokojenca Hranislava iz Šempetra, je v maju razstavljala ročno izdelane čipke. Že v rani mladosti je bila njena ljubiteljska dejavnost hortikultura, pletenje, kvačkavanje in drugo. Po upokojitvi je imela več prostega časa in se je še aktivneje in strokovno posvetila čipki v različnih tehnikah. Izdeluje Briško, Irsko, Paško, Idrijsko in ostale čipke.

Je članica Univerze za tretje življenjsko obdobje v Žalcu, kjer se je v Krožku Deteljica naučila klekljanja (kar pokaže v Idrijski čipki). Zadnja leta gospa Helena skupaj z možem Hranislavom ustvarja SAVINJSKO ČIPKO. Hranislav ustvarja unikatne načrte, po katerih Helena skleklja omenjeno čipko v baročnem slogu, ki se razlikuje od drugih klekljanih

Savinjsko čipko sta v letu 2002 zaščitila na Avtorski agenciji Slovenije. Zakonca Kocič si želita,

da bi Savinjska čipka dosegla takšno popularnost kot so jo čipke iz Idrije, Škofje Loke in Železnikov.

Gospa Helena je imela nekaj skupnih razstav ter samostojno razstavo v Galeriji Borovo, ki je bila odmevna, sprejeta z veliko pohvalami in zelo dobro obiskana. Z razstavljanjem želi tudi, da bi se čim več Savinjsčanjk začelo ukvarjati s klekljanjem Savinjske čipke in tako promoviralo našo lepo dolino in Slovenijo.

Dela za sebe, razstave, darila, ne za prodajo, razen novoletnih čestitk. V to delo je namreč vloženo toliko truda, da se prodaja, zaradi visoke cene, ne bi splačala. Ima veselje do ustvarjanja. Pri svojem delu uporablja izključno kvalitetne materiale. Načrtuje še predstavitev na razstavah, na TV in želi, da bi se avtorstvo savinjske čipke uveljavilo.

Hranislav KOCIČ

Razstavi dveh uveljavljenih slikarjev

Cinkarniški razstavní prostor v glavni jedilnici vedno krasijo lepe in zanimive stvaritve ustvarjalcev, ki jih uspemo privabiti.

V februarju in marcu smo lahko občudovali likovna dela Roberta PODPEČANA, ki je razstavil 12 del. Prikazal nam je slike v tehniki pastel in svinčnik. Razstava je sicer temeljila na akvarelih, ki so prikazovali vino, šopek, čajnik, Prešernov portret, violino, sončnice, konja, domačijo, petelina, Chaplina in dva ženska akta. Njegova izbrana likovna smer je realizem, uči pa se pri akademskem slikarju Djemalu Djokoviću.

Robert ni član celjskega likovnega društva, kot bi pričakovali, ampak ljubljanskega, zato je v našem okolju njegov mentor manj znan. Ob otvoritvi razstave sta v kulturnem programu nastopala Zoran Pevec s svojimi stihii, Brigita Petre pa je igrala kitaro.

Drugi razstavljaec je bil v aprilu naš stari znanec, Tone Mohar, saj smo ga imeli priliko videti pri nas že pred leti.

Tokrat nam je pokazal likovna dela

v olju, zlasti tihožitja, cvetje, sadje, pokrajino in ženski akt. Tone je član celjskih likovnikov in čeprav je po svoji osnovni izobrazbi črkoslikar in aranžer, pogosto pa tudi muzikant, je svojemu slikanju predan in zanj živi.

Mira GORENŠEK

Foto: Mira Gorenšek in Riko Mlekuž

Cinkarniški kulturni večeri

To, da stvari brez besede ni, ne pomeni, da je beseda pred stvarmi v tem pomenu, da bi bilo bivačje, ki je vzrok stvari kot drugotno bivačje. Beseda kot beseda podaljšuje bit, namreč stvarjem, sama pa nima biti. Pa vendar se dogaja najvišja oblika komunikacije med nami z besedami. No, prav na takšni ravni se dogajajo tudi cinkarniški kulturni večeri. Do sedaj smo priredili štiri, vse v kavarni Muzeja novejšje zgodovine. Gostje so bili znani Slovenci iz področja kulture in tudi znanosti. Dobro obiskane prireditve sponzorirajo vodstvo Cinkarne, svet delavcev in oba sindikata. To zadostuje za honorarje gostov in za skromno pogostitev obiskovalcev.

Večeri potekajo v prijetnem in sproščenem ozračju, medsebojno komunikacijo med gosti in obiskovalci pa povezuje tukaj piščo osebek. Podoba vztrajnosti in prilagajanja, ki ima svoj izvor seveda v proizvodnji podjetja, je tako dopolnjena na prijeten in kulturnemu okolju prijazen način.

Zgodovina dela ljudi modre, poezija duhovite, matematika ostroumne, naravna filozofija globoke, morala resne, logika in retorika sposobne za prepire. Vsekakor je moč reči tudi, da so cinkarniški kulturni večeri pa takšne prireditve, da zagotovo pripomorejo k temu, da bi čim manj ljudi hodilo naokoli kot zmajave baterije, izpraznjene, seveda.

Zoran PEVEC

Cinkarniški kolesarji so dobro vrteli pedala

Poročilo o dejavnostih KOLESARSKE SEKCIJE – »GAMSI« - CC

Člani KOLESARKE SEKCIJE »GAMSI« - CC smo tudi v letu 2002 in v prvi polovici tega leta pridno vrteli pedala, prevozili nešteto kilometrov in pustili znoj na mnogih osvojenih vrhovih. Lani smo prevozili večino zastavljenih kolesarskih tur. V tem članku bom omenil nekaj najbolj zanimivih in zahtevnih podvigov:

- udeležba na dvodnevem zimskem Bike trophy-u na Pokljuki,
- Tušev vzpon na Celjsko kočo,
- vzpon na Nanos (start iz Logatca),
- kolesarjenje čez Pohorje (Hoče-Areh-Rogla-Celje),
- kolesarski maraton v Wildonu – Avstrija, itd.

Vsak teden smo imeli (odvisno od vremena) organizirane skupne

vožnje, na katerih smo prekosarili bližnjo okolico.

Tudi za leto 2003 imamo zastavljenih veliko ciljev. Na sestanku, ki smo ga imeli 7. 4. 2003, smo izdelali naslednji plan aktivnosti:

- približno 30 kolesarskih tur po Sloveniji in tujini,
- organizirali bomo dnevne izlete – 1x mesečno,
- udeležbah na tekmovanjih gorskih kolesarjev in
- zaključek sezone, predvidoma v Logarski dolini.

V aprilu in maju smo že začeli pridno kolesariti in utrjevati mišice (predvsem zadnjo plat).

Pred kratkim smo izvedli že prvi daljši izlet – vzpon na Golte – Smrekovec, s spustom v Ljubno in nazaj v Mozirje.

Aktivnosti cinkarniških planincev

Bili smo:

- 11. januar – OSANKARICA
- 15. februar – KRIŠKA GORA
- 05. marec – TRIGLAV
- 08. marec – SNEŽNIK
- 12. april – PO POTEH CELJSKIH GROFOV
- 21. april – KUŽELJSKA STENA (KOSTEL)
- 17. maj – GOLICA
- 07. junij – KOŠUTNIKOV TURN

Gremo:

- 05. julij – JALOVEC
- 19. julij – RAZOR
- 16., 17. avgust – TRIGLAV
- avgust – PLANINSKI TABOR (KRNIC)
- 20. september – KRN
- 18. oktober – KOZJAK (MARIBOR)
- 08. november – LITIJA – ČATEŽ
- 20. december – BOHOR

Članarina v letu 2003

Obveščamo vas, da se lahko včlanite oziroma tiste, ki ste že člani, da lahko kupite članske nalepke za leto 2003, ta znaša 3.250 tolarjev.

Obvestila:

- 21. junija gremo na Rodico (Črna prst).
- Od 25. do 29. junija taborimo v kampu Vipota.
- Če vas zanima več o PD Grmada, si lahko preberete na spletni strani pod naslovom: www.geocities.com/pdgrmada/.

Mišo PRIMC

Kratek oddih pred spustom iz vrha Nanosa oktobra 2002

Cvet Gamsov od leve proti desni: Jure Strenčan, Marjan Rejc, Ivo Čretnik, Robi Smeh, Peter Mravlak

Tekst in foto:
Peter MRAVLAK

Na sindikalnem izletu

Že vrsto let tako svobodni kot neodvisni sindikat organizirata izlete po Sloveniji. Udeleženci teh izletov se vedno vrnejo zelo zadovoljni in imajo povedati, da so se imeli odlično.

Člani svobodnega sindikata so bili 7. junija 2003 na izletu po Dolenjski - na relaciji Celje, Bogenšperk, Stična, Osilnica. Udeležba je bila odlična - dva polna avtobusa, zabava do zgodnjih jutranjih ur. Kar nekaj albumov iz različnih tovrstnih izletov je spravljeno v arhivu. Ker so fotografije iz omenjenega izleta še aktualne naj povedo svojo zgodbo.

Mira Gorenšek
Foto: Andrej Tovornik

a

b

c

d

e

f

g

h

i

a

Prihod udeležencev: Na programu je bil turistični ogled Bogenšperka, v zraku pa je bilo malce strahu pred kakšnim kosmatincem, ki bi lahko pogledal iz vogala.

b

Podložniki smo bili zbrani na grajskem dvorišču, gospode pa nikjer...

c

Ena skupina raftarjev se je končno zbrala. Odločno in radovedno so šli v spopad z naravo.

d

Potem so pomahali v slovo. Kljub opravi so bile ritke mokre od...

e

Lokostrelstvo, kakšen šport! Glavno je bilo tekmovali.

f

Odbojka na travi, pa ja... Žoga bila je magnet.

g

Namizni tenis - super: Lejga šmenta saj nama gre...

h

Ansambel Še pa še je igral do zadnjega izdiha.

i

Sredi noči pa še kolo. Lepo je biti veseljak

Izdajatelj, naslov uredništva in tisk časopisa Cinkarne:

Cinkarna Celje d. d.,
Kidričeva 26
p. p. 1032, 3001 Celje
telefon: ++386(0)3 427 61 44,
fax: ++386(0)3 427 61 72,
el. pošta: mira.gorensek@cinkarna.si